

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petinast vrsta
mali oglaš po Din 1-50 in
Din 2-50, večji oglaš nad
45 mm višine po Din 2-50,
veliki po Din 3-50 in 4-50,
oglaš v uredniškem delu
vrstica po Din 6-50.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Pošilna plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sera-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Kriza.

Včasih je dobro, če se človek zamisli nazaj za nekaj dni ali tednov in premisli, kako je vse to pravzaprav bilo.

Bilo je pa tako:

Nekega lepega dne so se odprla vrata belgrajske narodne skupščine in v skupščino je vstopilo nekaj 50 ali 60 poslancev Hrvatov. Očividci pripovedujejo, da je bil to veleteatraličen nastop. Na ministrskih stolcih sede gospodje z večino, pa vendar brez večine. Z večino, če ne pridejo v parlament Hrvati, brez večine, če pridejo! Pa so prišli!

Gospod Pribečević so sicer bolj temnopolt gospod, pa so vendar postali blede, zelo blede. Tudi gospod »Čika Baja« (Pašić) so nekoliko privzdignili obrvi, kar pri tem gospodu že nekaj pomeni. Ampak stari gospod se je kmalu potolažil, češ, videli bomo, »šta da bidne«. Ni se pa dal potolažiti gospod Pribečević.

Nekoliko zmeden je odšel zvečer v lepo palačo in v še lepše prostore v tej palači. Tam se shajajo v kritičnih trenutkih razni gospodje, ki imajo denar in ki postavljajo pred svoja imena v zaupni korespondenci tri pike. (Framasoni.) Pribečević je odšel torej v »Drei-punkt-palais«, kakor imenujejo to palačo novosadski židje, ki tudi niso na glavo padli.

Tam so pa govorili gospodje tako: »Naši lepi načrti so v nevarnosti. V nevarnosti je vlada, z vlado vred pa tudi naš denar. Nevarnost so prinesli Hrvati. To nevarnost je treba uničiti.«

Pa se je oglasil dr. Edo Lukinič: »Uničiti — da, to je lahko rečeno, ampak kako?«

In po vrsti so se oglasili: Kako, kako? Tedaj pa je vstal veliki mojster Pribečević, si trdneje pripasal framasonski predpasnik in zagrabil za framasonsko kladivo:

»Uničiti, to je naše geslo! Kar se nam protivi, bomo uničili, strli in poteptali! Mi bomo naredili tako: Mi bomo proglasili Hrvate za boljševike. Radič je v Moskvi in ta okolnost nam naše delo silno olajšuje. Jaz sem z boljševiki odnekad znan, namreč z belgrajskimi boljševiki. Tem bomo kar naprej povedali, da bomo izvršili pri njih hišne preiskave. Oni naj dajo preiskovalnim organom na razpolago nekaj obtežilnega materiala, ki ga je izdelal pri nas in za nas tisti — eh, no, tisti, ki ga je tista nerodna »Politika« nekoliko za ušesa prijala. To so osli, tisti od »Politike«. Ampak material bo tukaj, tudi denar bo tukaj. Če je iz Moskve ali pa iz našega dispozičijskega fonda, je vseeno — tukaj bo. Ga bomo že vrnili, ali pa tudi ne. V pismih pa bo stalo, da pripravljajo »boljševiki« silno »zaroto« proti kralju in proti državi. Kakor hitro pa bomo odkrili »zaroto« proti kralju in proti državi, bomo zapletli vanjo vso opozicijo, ki sodeluje s Hrvati. Nekaj pisemc bomo že dobili, kakšno brošurico tudi in stvar pojde. V južni Srbiji imamo itak svoje uradnike, v Sloveniji pa nosi »mali predpasnik« naš prijatelj Žerjav, ki bo z njemu lastno energijo in perfidijo in z zlorabo naše »Orjune« — čemu smo jo pa ustanovili — napravil svoje. Na ta način bomo preplašili kralja, mi bomo stali tu v luči »rešiteljev države«, potem bomo pa zopet lahko mesarili tisti ljudski kadaver, kakor se bo nam hotelo!«

Tako je govoril mož s predpasnikom — Pribečević — in maskirani zbor je odgovoril: »Naredi!«

Pa je naredil. Ni minulo dolgo časa po tem zborovanju in že je šla Žerjavova lajbgarda na Žerjavovo povelje v Trbovlje, da izzove umeten konflikt s komunisti, obenem pa pod pretvezo, da je tudi SLS protidržavna, udari po njej in po celi opoziciji v parlamentu sploh. Odtod tudi takojšnji napadi na SLS v »Jutru« in na škofa in na Jugoslovansko tiskarno. Odtod tudi poziv na državnega pravdnika v Ljubljani, naj pride v Belgrad po »navodila«. Odtod tudi pretepanje svobodnih meščanov Ljubljane in državljanov kraljevine SHS v Florijanski ulici od strani Žerjavove lajbgarde pred očmi varnostnih organov. Odtod nekaznovani nastop Žerjavove lajbgarde v znani gostilni v Krakovem. Odtod živinski na-

stop Žerjavove lajbgarde proti delavcu Juvanu. Odtod tudi vsi tisti neštevilni in do danes še nekaznovani napadi na mirne ljudi po ljubljanskih ulicah in javnih lokalih. Odtod tudi strelne vaje na Gorenjskem. Odtod vsi nastopi Žerjavove lajbgarde v interesu tujkega prometa in ljubljanskega velesejma!

Odtod tudi žalostni dogodek na Aleksandrovi cesti. Toda na Aleksandrovi cesti se je izpremenil Žerjavov cekin v... Na Aleksandrovi cesti se je Žerjavova garda zaletela ne v komuniste, kakor ji je bilo naročeno, ampak v dr. Korunove skavte, v skavte njegovega najboljšega prijatelja!

To je bil »cekin« za 100 dolarjev!

Blaga dišava tega »cekina« se je razširila po celi Sloveniji. Kot da je blisk razsvetlil temno okolico, smo naenkrat vedeli, pri čem da smo.

Takrat smo uvideli jasno, da je gonja proti »boljševikom« umetno uprizorjena. Uvidela je vsa slovenska javnost, da ne gre za nič drugega, kot da Žerjav — Pribečević preprečita pri kralju, da bi dal vlado komu drugemu v roke.

Lepa kompanija je hotela vladati. Hotela je vladati s korupcijo, z denarjem, s

terorjem in z nasiljem. Streti je hotela na tla vse, kar še misli in čuti pošteno. Streti pa zato, da bi vlekla iz svoje samovlade milijonske profite na škodo ljudstva in države.

Pa je prišlo drugače. Tam zunaj piha jo čudne sape. Ministrski predsednik največje države sveta je socialist, je pravi demokrat. To je tudi bivši lyonski župan in današnji ministrski predsednik v Franciji Herriot. Z državami, ki jih zastopata ta dva gospoda, smo pa mi nekaj »v zlahti«. Ne za mnogo. Ampak valuta, valuta! Vse to pa je postalo za razne gospode pri nas jako nerodna zadeva.

Kdor hoče podpisovati pogodbe, tudi privatne in ne samo mednarodne, mora imeti nekaj za seboj. Ali hišo, ali zemljo ali pa — parlamentarno večino. Kdor nič nima, je revež. Pa se je naenkrat pojavilo vprašanje: »Gospodje, kaj pa imate?« Pa so se gospodje potipali in so ugotovili, da nimajo nič, niti parlamentarne večine ne, denarja ali grunta pa še manj.

Po tej ugotovitvi pa se je začel ropot. Ta ropot, ki mu pravimo kriza, še traja. Ni pa dvoma, da se bo ta ropot končal za Slovenijo z besedami:

»Žerjav je doigral — Žerjav naj gre!«

Kralj za mir, zakonitost in sporazum.

PAŠIĆ IN PRIBIČEVIĆ SE OBUPNO BORITA ZA SVOJ OBSTOJ. — KONFERENCA MED JOVANOVIĆEM IN DR. KOROŠCEM. — JOVANOVIĆ VZTRAJA NA SVOJI MISLI IN NADALJUJE AKCIJO ZA VLADO ZAKONITOSTI IN SPORAZUMA.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Današnji dan je potekel v znamenju hudih borb, ki sta jih prišla Pašić in Pribečević. Oba sta edina v tem, da se mora z vsemi silami delati proti novi situaciji, ker so v smislu dosedanjih Jovanovićevih ukrepov izključeni vsi, ki so za politiko nasilja in korupcije. Soglašata tudi v tem, da se mora ohraniti vsaj dosedanj položaj in zato Pašić še danes ni poslal pismene motivacije za svojo ostavko. Zato bo najbrže pozvan jutri na dvor na odgovor. Gotovo je, da mu ne bo več koristila nobena akcija. Naporji bodo le odložili definitivno rešitev za eden ali dva dni, ne bodo pa premaknili poteka krize iz dosedanjega pravca.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Kot fiktivni kraljev mandat je Ljuba Jovanović danes ves dan nadaljeval akcijo v smislu naročil, ki jih je prejel od kralja. Na včerajšnjem sestanku med dr. Korošcem in Jovanovićem je bilo v glavnem rešeno vprašanje o pomoči kluba novi vladi in sodelovanju v njej.

Nato je povabil k sebi več radikalnih ministrov in se z njimi posvetoval, kako bi se ustvarila nova vlada. Pri tej priliki se je razgovarjal, katere osebe iz radikalnega kluba bi prišle v poštev kot kandidati za novo Jovanovićevo vlado. Dosežen je popoln sporazum. Jovanović ni odstopil od svojega stališča, kljub pritisku, ki ga vrši nanj Pašić potom raznih radikalnih ministrov. Za danes je bil sklican sestanek, ki so mu prisostvovali ministri Trifunović, Uzunović in Ninčič. Prišla sta tudi ministri Srškić in Miletić, ki sta obvestila Jovanovića o Pašićevi želji, da se naj odreče mandat za sestavo vlade, ker sta za radikale mogoča samo dva izhoda: ali volitve pod katerimkoli vodstvom ali opozicija.

Jovanović je to željo odklonil, češ da je njegovo stališče ravno nasprotno in je dejal: »Jaz moram tako postopati, ker je to želja in politika krone, da se v državi naredi mir, uvede zakonitost in ustvari sporazum!«

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Danes dopoldne od 10. do 11. ure je bil Jovanović pri kralju in ga obvestil o uspehih svojega sestanka z dr. Korošcem. Nato se je odpravil v predsedstvo nar. skupščine, kjer se je sestel z ministri Trifunovićem, Uzunovićem, Ninčičem, Srškićem in Miletićem. Ta sestanek, o katerem govorimo na drugem mestu, je trajal do dveh popoldne. Ob 5. so obiskali Jovanovića v predsedstvu nar. skupščine vsi ministri. Na tem popoldanskem sestanku je bil formuliran končni odgovor g. Pašiću, ki so ga ministri izročili na vladni seji. Medtem je Jovanović šel ponovno na dvor in ostal tam od pol 8. ure do 8. in obvestil kralja o dosedanjih korakih in uspehih. Po avdijenci sta ga obiska-

la v predsedstvu Ninčič in Trifunović. Po tem sestanku je Jovanović izjavil časnikačem, da je z dosedanjimi rezultati zadovoljen in bo jutri ukrenil vse nadaljno, da bo izvršil od kralja mu poverjeno nalogo.

SEJA GLAVNEGA ODBORA RADIKALNE STRANKE ODPOVEDANA.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Da bi svoj položaj okrepil, je včeraj ponoči Pašić na lastno pest sklical glavni odbor radikalne stranke v Belgrad. Čim se je danes zvedelo za ta Pašićev korak, se je vršila v radikalnem klubu seja poslancev, ki so nastopili proti tej Pašićevi nameri. Naglašali so, da so oni prva instanca in da nima glavni odbor ničesar odločati pri sedanj situaciji. Soglasno je bila sprejeta zahteva, naj se seja glavnega odbora odpove. To se je tekom dneva tudi zgodilo. Ta odpoved je ponoven dokaz, da se je položaj za g. Jovanovića v radikalnih krogih zboljšal. Trdi se, da bi Jovanović tudi v glavnem odboru dobil večino zase, kar se sklepa iz cirkularnega izpraševanja posameznih članov glavnega odbora.

SESTANEK OPOZICIONALNEGA BLOKA.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Danes dopoldne in popoldne so imeli načelniki opozicionalnega bloka sejo, kjer so ponovno pregledali ves položaj. Sklenili so, da bo opozicionalni blok v popolnem soglasju sodeloval pri ugodnem ustvarjanju položaja in bo podpiral vsako vlado, ki se bo borila proti korupciji in nezakonitosti. Seji so prisostvovali dr. Korošec, Davidović, Spaho in delegirani zastopnik HRSS Kovačević. Po popoldanski seji se je Kovačević odpravil v Zagreb in napovedal za jutri prihod v Mačko. Vsled teh sestankov načelnikov opozicijskega bloka, so odpadli vsi drugi sestanki.

MINISTER SRŠKIĆ ODSVETOVAL VOLITVE.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) V krogih samostojnih demokratov vlada največja pobitost, ker niso bili predstavniki njih kluba povabljeni h kralju, kot smo že javili. Tudi tekom današnjega dne je povabilo izostalo, dasiravno je predsednik radikalnega kluba dr. Lukinič cel dan čakal v klubu na povabilo z dvora. Samostalni demokratje še vedno predlagajo Pašiću naj vztraja na svojem stališču, da dobi volilni mandat, da se razpusti HRSS in naj se z »jako roko« vodijo volitve, ki morajo hočeš nočeš prinesiti večino. Vendar odklanjajo ta predlog vsi radikalni krogi razen g. Pašića. Minister Srškić, ki je na podlagi poročil z notranjosti države, poročal na ministrski seji o razpoloženju ljudstva,

je moral priznati, da so upanja na uspeh pri volitvah za Pašića in Pribečevića minimalni in je zato odsvetoval volitve.

SEJA MINISTRKEGA SVETA.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Danes zvečer od 5. do 8. ure se je vršila seja Pašić-Pribečevićeve vlade. Na seji je prišlo do velikih preprirov med Pribečevićem in nekaterimi radikalnimi ministri. Pribečević je nasprotoval novo nastalemu položaju in je zahteval od Pašića, da mora energično zastopati svoje stališče in izpolniti obljube. Pribečević je skrajno razburjen odšel z ministrske seje.

Grozodejstva režima v Macedoniji.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Dr. Korošec, Jovanović, Davidović, Spaho in Lazić so sprejeli danes sledečo brzojavko: Uradno poročilo, da je bilo v selu Galice ubitih 120 razbojnikov, ne odgovarja resnici. Glasom podatkov, ki smo jih dobili iz Mitrovice, se je borba vršila le proti 19 razbojnikom, a se je potem borba spremenila v pravi pokolj mirnih seljakov. Tri vasi so popolnoma razrušene, prebivalstvo je pobito, vse imetje izropano. V imenu Boga in človečanstva, delajte za zaščito in rešitev mirnih državljanov! Ferad - Draga, narodni poslanec (predsednik džemijeta). - (To so razmere, kakršne bi rada uvedla Pribečević in Žerjav s pomočjo Orjune tudi v Sloveniji.)

Grisogono hoče zapreti vse poslance Jugoslov. kluba.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) V hudi borbi in velikih razpravah je vzbudilo poročilo, ki je je danes podal demokratski minister pravde, veliko veselje in splošen smeh. Minister pravde Grisogono je dal namreč listom sledeče obvestilo: S svoje zadnje seje v Celju je Korošček klub poslal preko predsednika narodne skupščine dvoje vprašanj na ministra pravde. Prvo glede zaplenbe »Slovenca«, drugo glede umora rudarja Fakina v Trbovljah. Obe vprašanji sta napisani v tako nekorektnem tonu in vsebujejo polno žalitev proti vladi in slovenskim sodiščem, da je minister vrnil obe vprašanji g. Jovanoviću s pripombo, da z ozirom na ton in žalitve ne mara dati kluba odgovora.

Min. pravde je istočasno dal državnemu pravdniku v Ljubljani naročilo, naj radi žalitev slovenskih sodišč naperi obtožbo proti onim, ki so vprašanja podpisali t. j. proti celemu Koroščekovemu klubu.

Ta korak Žerjavovega prijatelja Grisogona, ki je sam član Orjune, je vzbudil velikansko veselost.

Londonska konferenca.

London, 19. julija. Včeraj so se vršili dolgi pogovori med vodilnimi možmi konference. V prvem odseku so se pokazala velika nasprotja med francoskim in angleškim stališčem glede vloge, ki naj bi jo igral ameriški delegat v reparacijski komisiji. Po francoskem načrtu naj bi bil ameriški delegat koordiniran ter naj bi sedel v komisiji enostavno kot peti član s pravico do glasovanja. Angleži in Američani pa so mnenja, da zavzemaj ameriški delegat položaj arbitra, čegar glas bodi odločilen.

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Prost promet (v oklepaju tečaj z dne 18. jul.)

Italija 3.635—3.6375 (3.622—3.625), London 370—372.75 (368.50—371.50), Newyork 83.1/2—83.1/2 (83.90—84.00), Pariz 4.325—4.375 (4.31—4.36), Praga 2.51—2.515 (2.4983—2.5283), Dunaj 0.11975 (0.1187—0.1207), Zürich 15.425—15.45 (15.34—15.44).

CURISKA BORZA.

V oklepaju tečaj z dne 18. julija.)

Beograd 6.50 (6.55), Budimpešta 0.0065 (0.0065), Berlin 1.31 (1.31), Italija 23.60 (23.65), London 23.98 (24.01), Newyork 548 (550.25), Pariz 28.— (28.—), Praga 16.27 (16.30), Dunaj 0.007725 (0.007745).

lošilen. Odsek se je razšel, ne da bi se mogel zediniti. Razen tega so se pokazale težkoče v raznih drugih vprašanjih. Vsa ta nesoglasja skušajo sedaj Mac Donald, Herriot, Theunis in De Stefani uglatiti v ožjih pogovorih.

Vprašanje o udeležbi angleških dominionov na konferenci so rešili tako, da bo zastopal dominione po en zastopnik; ti zastopniki se bodo od seje do seje menjali, tako da pridejo na vrsto vsi posamezni dominioni.

Pariz, 19. julija. (Izv.) Macdonald in Herriot sta se danes posvetovala o pripustitvi Nemčije h konferenci. Macdonald želi, da se Nemčija pripusti h konferenci brezpogojno, dočim Herriot zastopa stališče, da se pripusti Nemčiji h konferenci pod istimi pogoji kakor so bili določeni na verzajski konferenci.

Pariz, 19. julija. (Izv.) Prvi odsek londonske konference je izdelal poročilo, glasom katerega se reparacijska komisija, ki bo imela sklepati o odredbah za slučaj neizpolnjevanja reparacijskih obveznosti po Nemčiji, izpopolni z ameriškim delegatom, katerega bo morala v takem slučaju obvezno konzultirati. Obenem je komisija predložila konkretne predloge glede posojila, ki se dovoli Nemčiji in glede njegove absolutne prioritete.

Pariz, 19. julija. (Izv.) Reparacijski komisiji je bil danes predložen načrt o zlati emisijiški banki Nemčije.

Razvoj dogodkov v Italiji.

Rim, 19. julija. Kot učinek Degasperijevoga govora se opaža, da je prenehala polemika med liberalci in fašisti. Liberalci so se dali, kakor se zdi, dejansko ostrašiti po zvezi Sturzo-Turati. Maščujejo se pa tudi komunisti in maksimalisti, ki jih je Degasperij v svojem govoru izključil od možnega sodelovanja ter v svojih listih proglašajo razpad opozicije.

Odpor proti omejitvi tiskovne svobode se nadaljuje. Narodna zveza italijanskega tiska je sprejela nov sklep proti tostvarnemu odloku, ravno tako sklepajo proteste razne pokrajinske časnikarske organizacije.

Vladi prijazna glasila skušajo dokazati, da se je položaj vlade po Degasperijevem govoru znatno izboljšal in da pojde vse zopet svojo pot naprej. V tem zmislu se glase tudi izjave generalnega tajnika fašistovskega sindikata pisateljev in avtorjev Gorgolinija, ki ga je bil včeraj sprejel Musolini. Gorgolini je rekel, da je ostal Musolini po zadnjih dogodkih neupognjen. Nezakornost v deželi je po ducejevi volji povsodi izginila ter je doba močnega načina premagana. Sedaj treba mirnosti, dela in reda.

Zaplembe listov se nadaljujejo. Popolarskem »Popoluc« je oblast izrekla grajo.

PREISKAVA RADI MATTEOTTIJEVEGA UMORA.

Rim, 19. julija. Preiskava o Matteottijevem umoru je zadnje dni, kakor vedo poročati razni listi, znatno napredovala. Vazno navedbo je podal sodišču posl. Modigliani ter je bilo zaslišanih več novih prič. Matteottijeva vdova je dokazala da so bili kosi okrvavljene obleke, ki so jih našli v Duminijevem kovčegu, last njenega soproga.

Po zadnjih uspehih preiskave je težko obremenjen tudi neki poslanec, čigar ime na viri ne navajajo. Sodišče bo od parlamenta zahtevalo njegovo izročitev.

P. Hugolin Sattner

Je eden najvažnejših slovenskih kulturnih delavcev.

Pot njegovega življenja ga je vodila po najrazličnejših poljih; naravna darovitost in volja predstojnikov sta mu odkazovali delo v vsakovrstnih strokah, v vseh se je odlikoval: kot dolgoletni, po vseh župljanih izredno spoštovan župnik je 25 let spretno vodil težavno frančiškansko župnijo, da ne govorim o njegovem delovanju na prižnici, v izpovednici, kjer še danes nžiga s svojo živo, globoko zajeto besedo in čisti in zlati srca in dušam naravnava z večšo očetovsko roko pot k Bogu, niti v odlikah, ki jih je bil deležen obilo za svoje izvrstno, zgledno delo. Samo o tem skromno besedo, kako globoke brazde je zaoral v njivo slovenske glasbe, koliko celine je on napravil rodovitne s svojim vztrajnim delom.

Najprej v cerkveni glasbi, kjer so njegove ognjevitve skladbe utirale naši cerkveni glasbi iz omejenega cecilianstva in strogega popolnoma nove smeri in je še danes vsa novejša cerkvena glasba razumljiva le na podlagi njegovega izredno plemenitega in plodovitega cerkvenoglednega delovanja; do danes je izdal nad dvajset samostojnih zbirk oz. del, namenjenih cerkveni rabi, da ne naštevam številnih skladb po raznih slovenskih in drugih izdajah. Da je izvrsten dirigent in organist, da še danes tako spretno vodi ljubljanski frančiškanski cerkveni zbor da mu bo tež-

K žerjavovemu Jugoslovanstvu.

V dopolnilo našega včerajšnjega uvodnega članka smo od uvaževane strani prejeli te-le vrstice:

Kdor govori, da ni več slovenskega naroda, odkar imamo lastno državo, je hinavec ali pa gumpec. Po tej logiki tudi ni več srbskega naroda. Rad bi pa vedel, kako bi dr. Žerjava pogledal Pribežević, ko bi mu jel dokazovati, da ni Srb, ker srbskega naroda sploh ni več.

Sicer pa te vrste goveždače pobijajo najbolj določbe vidovdanske ustave. Najtemeljnejša teh določb je, da se naša država imenuje kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ne torej država Srbohrvatolovencev. Ko so jo nekateri hoteli krstiti Jugoslavijo, kar bi s praktičnega stališča bilo gotovo pametno, so zadeli ravno pri Srbih na najodločnejši odpor. Posledica tega odpora je bil gorenji naziv. Besedica in jasno izraža, da državo tvorijo troje narodov, ki so si popolnoma ravnopravni. Komur bi to še ne bilo jasno, pouči ga nadaljnja določba o tem, da je tudi slovenščina državni jezik. Le državni narod more državi dati državni jezik.

Sicer naj pa dr. Žerjav in njegovi vlečkonosci povedo, kako bodo odgovarjali, ako jih kdo vpraša po narodnosti. Ali poreko, da so Srbi, Hrvati in Slovenci? Ali ne marveč čisto naravno, da so Slovenci? Pač bi bilo vsakemu razumljivo, ako bi odgovarjali, da so Jugoslavoani. Ali države pod tem imenom ni in s takim odgovorom bi se ti rogoborci za »tačno izvedbu ustave« pregrešili proti ustavi sami. Pa še nekaj? Ali ti ljudje mislijo, da bi se našel kje kak Srb, ki bi na vprašanje po njegovi narodnosti odgovoril kdaj drugače, ko da je Srb?

Torej zapomnite si: Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Punctum.

Žerjav in komunisti.

Na »Narodovo« in »Jutrovo« žlobudranje o protidržavnih elementih smo odgovorili mi z dejstvi, ki so nepobito ugotovila, da je Žerjav pri vsaki priliki iskal zveze s komunisti in kjerkoli je le mogla, je sklepala JDSI dogovore in zveze s komunistično stranko.

Na te naše ugotovitve ne ve liberalno časopisje črhiniti niti besedice. Gotovo sedaj »Jutro« in »Narod« ne bo mogel trditi, da s temi ugotovitvami koga branimo — komunistov ne in demokratov menda tudi ne. Priobčili smo ta fakta, izzvani po »Jutru« in »Narodu«, ki sta dan na dan pisala in povdarjala, da »klerikalci« kujemo političen kapital iz narodnih nesreč, ki so se dogodile v Trbovljah in drugod, in da s svojim poročanjem hujskamo delavstvo na liberalno gospodo itd. Da bodeta tudi »Jutro« in »Narod« in da bo tudi Žerjav razumel, da je treba včasih kaj povedati radi resnice, pa tudi če ta resnica demokrate in orjuncе v oči bode in komunistom dobro de, smo morali ugotoviti tudi dejstva, ki za gotove komuniste niso nič kaj častna in razkrinkavajo demokratsko-orjunsko hinavstvo v vsej goloti.

Zaupniki dr. Žerjava se s komunisti bratijo po celi deželi, zaupniki istega Žerjava na drugem koncu komuniste pobijajo, zaupniki istega Žerjava komuniste zapirajo, preganjajo in zasledujejo. To je početje, ki se vragu stidi.

ko najti vrstnika, je znano in splošno priznано dejstvo.

Prav tako odlično se je udeleževal v svetni glasbi; najprej z zborovskimi skladbami, nato pa se je prvi med Slovenci z nenavadno srečnim uspehom lotil obširnejših del: simfoničnih pesnitev (Jeftejeva prisega, Ojki, Soči) in oratorijev (Assumptio). Vsa ta dela so sijajno uspela in v naših dušah vzbudila zavest in jo mogočno utrdila, da je slovenski genij zmožen uspešno naskočiti tudi najvišje umetniške vrhove.

In danes za svojo zlato mašo? Ali ni ta neutrudni delavec dovršil svojega največjega dela: opero »Komposteljskega romarja«, krepko, jasno, izrazito umetniško, pa hkrati polno nepričakovano nežnih lepote? Tako mu to veliko delo spleta najpomembnejši venec okrog častite zlatomašniške, pa še vedno z mladeniško živahnostjo snujoče glave.

Naj temu velikanu slovenske glasbe Bog povrne, kar je za njo storil. Hvaležni slovenski glasbeniki ga moremo zagotovo samo tega, da njegovo ogromno delovanje vsi iskreno priznavamo, da njegovo plemenito osebo vsestranski globoko spoštujemo, da se njegovemu izrednemu geniju z občudovanjem klanjamo: Hkrati pa prosimo Boga, naj izlije nadenj sreče in blagoslova in mu duha in telo ohrani v sedanjem zdravju, v tej isti mladosti, čilosti in živahnosti; umetniški njegov korak se še ne sme ustaviti. K.

Naj navedemo danes nadaljnjih par dejstev. Iz Rateč na Gorenjskem nam poročajo: V naši občini smo napravili kompromisno listo, na kateri je bil 1 demokrat, 4 SLS, 3 komunisti in eden nezavednež. Pri volitvi župana so se združili komunisti, demokrat in nezavednež in izvolili demokrata za župana. — To seveda ni nič hudega. »Jutro« bo slavo pelo vsem »naprednim« elementom v Ratečah. Če bi bil pa recimo en sam komunist volil našega somišljenika, bi vedelo »Jutro« za novo »klerokomunistično zaroto« na Gorenjskem.

Tako »zaroto« so odkrili žerjavovci tudi v poljanski dolini takoj po občinskih volitvah. Pred volitvami so pa aktivni orjunci in prosluli in v vsej dolini znani komunisti skupno nastopali v volivni agitaciji. Ves njihov naval je veljal le SLS. Med seboj so se skrbno ščitili, imeli skupne sestanke volivcev obojih strank. Znano je, da so komunisti z vso vnešo volili Žerjavovo napredno listo, ki jim je obetala deveta nebesa, če zmaga liberalni župan. Ker je v Poljanah proti pričakovanju zmaga SLS proti združenim nasprotnikom, odkriva Žerjav sedaj »klerokomunistično zaroto«, ki hočejo razgnati kraljevino SHS.

Ta dva dogodka sta novi priči demokratske zlobe. Potem naj se pa »Jutro« zgraja nad našim pisanjem. Vsako pisanje je premilo za tako hinavstvo in satansko hudobijo. Vsaka beseda je premila za ljudi s tako popačenimi značaji.

Vprašanje na g. pravosodnega ministra:

Na včerajšnja vprašanja smo prejeli od predsedništva deželnega sodišča v Ljubljani sledeče:

1. Ni res, da je sodni svetnik gosp. Gradnik, ki je 15. t. m. vodil sodniško komisijo ob vogalu Magdičeve trgovine znan član Orjuncе, res pa je, da sodni svetnik dr. Gradnik ni član Orjuncе.

2. Ni res, da so pri tej komisiji vodili izvid Orjunaši, res pa je, da je vodil izvid sodni svetnik dr. Gradnik kot preiskovalni sodnik.

3. Ni res, da so znani člani zločinske organizacije z znaki v gumbnicah nastopali kot obtožitelji in narekovali kaj se ima protokolirati, res pa je, da ni nihče nastopal kot obtožitelj in narekoval, kaj se ima protokolirati, ampak da je preiskovalni sodnik v prisotnosti prič in enega od obdolžencev ugotovil točke, na katerih so stali obdolženci in prič, da so se s pomočjo izvedenca izmerile dotične razdalje in da se zapisnik na licu mesta sploh ni narekoval.

Predsedništvo dežel. sodišča v Ljubljani, dne 19. julija 1924.

Za predsednika: Rekar.

Nova imenovanja okrajnih šol. nadzornikov.

Poleg že znanih imen, kakor Rape, Rus, Turk, Bezeljak smo dobili še te-le: Matko, Kosec, Betriani, Pretnar, Merljak, Levstik, Škulj Andrej. Debelo je gledalo učitelstvo zlasti na nova imena. Mislijo pa je po svoje. In zgodilo se je to imenovanje v času, ko je bil višji šolski nadzornik E. Gangl na olimpijadi v Parizu, doma pa je vodil njegov resort znani njegov adlat F. Juvanc, odloča pa je klub demokratskih učiteljev, ki naj bi bil zaščita gospode v prosvetnem oddelku. Pa ne bo šlo tako.

Gospodje v prosvetnem oddelku, blagovolite vzeti na znanje, da vas je klub demokratskih učiteljev speljal na strmo in opolzko pot, po kateri rado zdrči... Slovensko ljudstvo bo varovalo svoje šole kot zenico v očesu in ne bo pustilo, da bi se zanašalo v šole sokolsko-orjunaško seme po nekaterih zgornj navedenih mozeih. Prosvetni odedek pa bo še dajal odgovor, iz kakšnih vzrokov je odslovil iz šolstva na tako netakten način odlične šolnike, kakor Stiasnega v Krškem, Novaka v Kočevju, Grada v Novem mestu, Hočevarja v Ljubljani. Kaj so zakrivali, v čem so se pregrešili ti mozei, o katerih gre med celokupnim učitelstvom sodba, da so bili poštene kot zlata tehtnica, vrhu tega zelo zmožni in delavni ter vse-skozi objektivni?

Zakaj? Nič drugega jim ne morete očitati, kakor krščansko mišljenje in delovanje, pa ste jih zamenjali z nekaterimi takimi, ki tega nimajo! Slovensko ljudstvo pa bo zamenjalo vas in te vaše protežirance, če ne še jutri, pa prej ali slej. In takrat si bo oddahnilo tudi slovensko učitelstvo, ki ne mara takih nadzornikov, ki so v prvi vrsti eksponenti političnih strank, ampak si želi nadzornikov šolnikov, kakršnen je bil g. Hočevar, Stiasny, Novak, Grad.

Vsa pedagogika od najstarejših do najnovejših časov vendar uči, da politika ne vodi v šolo — in vi iz prosvetnega oddelka bi morali ta načela ne samo poznati,

temveč tudi braniti — pa so v naše veliko začudenje med drugim imenovani po vaših predlogih strupeni politični agitatorji, kakor Matko, Kosec, Levstik, Betriani. Če že morajo biti nadzorniki po vašem mišljenju vzeti iz vrst UJU-armade, tedaj pa bi bili lahko zbirali, saj šteje ta armada več kot 2000 članov, take, ki jim je šola prvo, ne pa politična stranka, ki radi nje ne bodo mogli biti tako objektivni, kakor zahteva nadzorniški poklic. No, pa čemu izgubljati po nepotrebnem še kaj besed? Čas hitro beži in zdravi nezdrave razmere Ozdravil jih bo tudi v šolstvu.

Beleške.

Škandal brez primere. »Narod« poroča, da je minister za prosveto določil, da se že s prihodnjim šolskim letom izenači kar največ gimnazij v naši državi na podlagi enotnega učnega načrta. Posebna komisija za izenačenje je sklenila, naj ostane v Sloveniji le še dva humanistična zavoda. Na teh zavodih naj se poučujejo v prvih dveh razredih sledeči predmeti: 1. veronauk, 2. slovenščina, 3. srbsščina. — To je škandal, ki mu ga ni para v svetovni zgodovini. Poleg slovenščine naj se poučuje tudi srbsščina! Za boga, kam smo pa padli? Kam smo pa zajadrili? Kam smo zabredli? Kam smo zagazili? Ali nismo »jeden narod«? »Jutro« in »Narod« že tri leta pišeta, da smo »eno«, sedaj pa pride minister prosvete, ki je »samostojni demokrat«, pa ta človek naenkrat dekretira, da se morajo slovenski šolarji učiti srbskega jezika! Če smo »eno«, mora vendar vsak človek v SHS »enotni« jezik znati že od matere! Kaj bi rekli n. pr. v Nemčiji, če bi dekretiral nemški naučni — prosvetni minister, da se morajo pruski otroci učiti nemščine? Ali mu ne bi rekli, da je kolzel? Našemu ministru za prosveto pa tega nihče ne reče! To si je mogoče razlagati samo tako, da ali proti temu dejstvu noče nihče protestirati, ker ga vsi priznavajo, ali pa ljudje mislijo, da nismo »eno«, in da se je treba srbskega jezika Slovincem šele priučiti. Na podlagi tega fermana še Žerjav ne bo vedel, ali smo »eno« ali »trije«. Zato je Žerjav doigral — Žerjav naj gre!

Iz naravoslovja. Navadno opazujemo v naravi pojav, da bolni predniki rode bolno potomstvo. »Narod« pa je odkril veliko naravoslovno skrivnost, da bolna drevesa rode tudi zdrave plodove in da od bolnega drevesa odpadajo zdravi plodovi. »Narod« rabi to svoje znanstveno odkritje za to, da utemelji odpad nekaterih ljudi v Ljubljani od katoliške cerkve in da opraviči njihov prestop v pravoslavno cerkev. Mi svetujemo »Narodu«, naj si da to svojo naravoslovsko ugotovitev patentirata. Mogoče mu prizna zanj »Arizona-Kick« prvo nagrado, za to iznajdbo. Glede znanih zadnjih prestopov iz katoliške cerkve v pravoslavno pa povemo to-le: Z odpadom ljudi, ki že zdavnaj niso bili več katoliki v srcu, ampak samo po krstnem listu, katoliška cerkev ne bo nič izgubila, pravoslavna cerkev pa ne bo nič pridobila. Kakor teh ljudi ni bilo nikdar videti v katoliških cerkvah, jih ne bo videti tudi v pravoslavnih. Za take ljudi je edina cerkev telovadišče na Taboru ali pa kavarna. Zato bi mi takim ljudem svetovali, naj ne profanirajo ne ene cerkve in tudi ne druge, če so poštene. Za katolike je pa več vreden en sam prepričan katolik kakor nekaj milijonov — krstnih listov.

JDS in komunisti. Iz Škofje Loke nam poročajo, da so pri občini volitvah škofje-lški demokrati zvalili tudi komuniste na svojo kandidatno listo, ki je bila kljub temu popolnoma jugoslavenska in državotvorna. Iz previdnosti so si seveda demokrati rezervirali prva mesta in šele na takozvana »nesigurna mesta« postavili na svoji demokratski listi pet komunističnih kandidatov, češ, da bodo komunisti razvili za demokratsko listo večjo agitacijo in bodo na ta način tudi sami na listi izvoljeni. Demokrati so računali in obračali, komunisti so pa izračunali in obrnili. Po trboveljskih dogodkih dva dni pred občinskimi volitvami so dali komunisti pri okrajnem glavarstvu v Kranju svoje kandidatne črtati. En dan pred obč. volitvami je bilo obveščeno vodstvo JDS v Škofji Loki, da so na listi JDS izgubili pet kandidatov. S kislimi obrazi so to vest sporočili gg. dr. Jerala, Zihel in tovariši takoj telefonično Žerjavu. Od velikega župana dr. Baltiča pa pričakujemo, da bo dal Žerjava takoj aretirati, ker se druži s protidržavnimi prevratnimi komunističnimi elementi.

Poskusite!

Bolečine v želodcu, motene prebave, zdravijo zelo uspešno Markove kaplice iz Mestne lekarne v Zagrebu, ki se dobe za Ljubljano in okolico v lekarni Leustek.

Dopisi.

Iz Kranja. Naše liberalce in orjunaše silno vznemirja boj kot proti njihovim trdkam. SLS kot taka s to akcijo nima nobenega stika, to smo dognali, dognali pa tudi, da se je pobuda za to porodila med kmetstimi okoličani ter se med njimi čisto spontano čezdalje bolj širi. Naši vrli in zavedni kmetje strašno zamerijo različne nastope orjunašev, katerih glavno gnezdo na Gorenjskem je kajpada Kranj. Da bi nas pretepali in streljali! Tako ti ogorčeno vzklíkajo, tega pa že nel Smo ugnali rokavne, bomo pa še orjunaše! — Iz te miselnosti se je porodil odpor proti liberalnim trgovcem in birtom. To je istina, vse drugo laž in sumnjenje. Seveda je prvo vprašanje prizadetih, kdo je naredil? Že vohajo za tem in onim, da bi ga brž denuncirali in odstavili, ne pomislijo pa kar nič, da so poleg one miselnosti naših kmetov bojkota — če je to res boj kot — krivi sami. Bomo dokazali! Ali naj navedemo imena tistih gospa, soproj trgovcev, ki so se čisto silno zadirale nad trgovskimi sodrućnicami, ako so posečale naše prireditve ali celo sodelovale? Ali naj navedemo imena tistih, ki so za stavbo Narodnega (v resnici: Sokolskega) doma izsiljevali doneske z grožnjo bojkota, ali pretili z bojkotom, ako naši ljudje niso marali sokolskih plakatov na svojih hišah? Ali naj povemo ime tistega našega somišljenika, ki je dobil službo pri trgovcu, proslulem po svojem liberalstvu, samo pod pogojem, če voli z JDS, kar je mož res storil, samo da more živeti? Kaj pravite na to, velmožni g. Pirc, ki ste našo delegacijo v občinskem odboru po seji napadli z očitkom bojkota? Ali niso pri gaštevskih predilnicah odslužili delavcev samo zato, ker niso hoteli delati tlako Orjuna, da bi se zanj pretepavali in streljali? Zdaj, ko vas same tepejo posledice vašega početja, pa vpijete in kličete na pomoč vero in krščansko ljubezen, Vi, ki ste pustni terek uprizorili sramotenje redovništva in cerkvenih blagoslovov na javni ulici, in Vi se drznete sklicevati se na vero? Po svoji navadi ste v »Jutru« hoteli sploh vse utajiti, kar je videlo stotine ljudi! Naše somišljenike napadati, pretepati in jih s kmetstimi tepci zmerjati, potem pa še zahtevati, naj vas podpirajo, to je res čisto liberalna »purgarska logika«. Se vidi sovraštvo do SLS in njenih načel Vam je izpilo in izsušilo še tisto malo možgan, kar si jih še niste sami končali! — Ampak še eno Eden naših denarnih zavodov je imel denar naložen pri znani Slavenski banki, ki je imela priganjače med ljudmi, o katerih bi si niti z daleka ne mogli misliti kaj takega! Na odločen pritisk od naše strani je dotični denarni zavod odtegnil Slavenski banki svoj denar. Kaj se zgodi? Čez par dni se pojavijo tu pa tam ljudje, ki šušljajo: tisti vaš denarni zavod slabo stoji, in podobne besede, da zbude nezaupanje. No, mi vemo, da tisti denarni zavod ne stoji slabo, še malo ne, je v dobrih in skrbnih rokah; vemo pa, da je za tako ravnanje, ki pač ni prišlo iz naših vrst, v besednjaku huda in ostra pa opravičena beseda: Kar prepriši jo pod svoje ime dotični, ki je tako pretkano začel boj proti našemu denarnemu zavodu. In ko bi mi Vam to vrnil pri Vašem zavodu (saj Vi trdite, da je Vaš, čeprav je notri naloženega mnogo našega denarja), kaj ne, kako bi se delali ogorčene ter kar tulili žaljene poštenosti! In če ne bo miru, že veste kaj mislimo, bomo priobčili vse tozadevno s polnimi imeni in odgovorili z dejanji, ki Vam prav gotovo ne bodo všeč. Potem pa sami pijajte kašo, če jo boste hoteli snesti!

Skofja Loka. Na notico »Slovenec« v album v četrtkovem »Jutru« le toliko v odgovor. Prizadeti J. T. ni član »Orla« in če imata on in g. R. Zihler med seboj kake osebne račune, ki so izvenili v nedolžnem dogodku, naj g. Rudl, ne vlačijo za lase v to zadevo orlovske organizacije. Kako bi pa bilo, g. Rudl, če bi Vam mi začeli pisati v albumu o nekvalificiranih nastopih proti Orlom kot takim? Lahko Vam tozadevno osvežimo spomin še za leta nazaj. Nikar iz steklene hiše ne mečite kamenja na druge! — Kaj pa veliki orjunaš, g. Rudl, ali ste o tem kaj slišali, da so v nedeljo orjunaši poljanske doline pripravljali napad na Orle, ko bi se ti vračali s Trate (priče so jih slišale, ko so se dogovarjali na Trati, priče so jih videle in slišale na preži v Srednji vasi!), pa jim je zmanjkalo korajžje, ko so videli preveč Orlov skupaj in to še podnevi, ko napadalcu še ne pomaga tema? O činih samobrambe s strani naprednjakov, t. j. orjunašev naj pa danes »Jutro« ozir. njegov dopisnik nikar ne filozofira več, ker se mu bodo krave smejale. Saj ljudske oči od 1. junija dalje niso bile slepe, če je bilo slepo — oko postave.

Grosuplje. Župan Josip Kadunc je za danes, 20. t. m. sklical sejo občinskega odbora in sicer tajno, dasi so na dnevnem redu skrajno važne zadeve: 1. oddaja lovskie pravice Krakarjevega lova; 2. kritje primanjkljaja občinskega proračuna za 1924; 3. stroški komisijonalnega ogleda za razširjenje vodovoda; 4. stroški za Lorenca Rozmana. — V smislu § 47 občinskega reda pa se o take vrste občinskih zadevah ne sme sklepati tajno! Seveda naši samostojneži se boje, da ne bi občinarji prišli teh sej poslušati, kar bi jim spridelo njihovega občini škodljivega gospodarstva bilo jako neprijetno. Toda tak tajni način obravnavanja splošno važnih občinskih za-

dev ne bo šel! Mi nismo izvolili občinskih odbornikov zato, da bi se pred nami skrivali in za zaprtimi vratmi gospodarili na naš račun. Samostojni svetovalci, če ste res prijatelji kmetov, zakaj delate ovire, da še danes kmetstki posestniki nimajo napeljave vode? In če ste tako navdušeni za šolo, kakor pravite, zakaj je ne začenjate zidati? Mar zato ne, ker nočete vzeti denarja zanj tam, kjer je, namreč od naklade na alkohol? Sicer se pa bomo še pomenili na občinski seji in poskrbeli, da bo vašega protiljudskega gospodarstva konec.

Iz Starega trga pri Ložu. Der grösste Schuft im ganzen Land... Naš začasni šolski vodja bi kljub svoji starosti postal rad stalen nadučitelj. Mesto nadučitelja je bilo razpisano in vložil je prošnjo. Vložil pa je prošnjo tudi učitelj, ki že 15 let slušbuje na šoli in je znan kot prav dober učitelj ter splošno priljubljen med občani. In kaj napravi njegov začasni šef? Prošnjo opremi s takim dopisom, da je čutil okrajni šolski svet potrebo uvesti proti učitelju disciplinarno preiskavo. O poteku in izidu preiskave bomo vspešno že še poročali. Da bi proti sebi zatrl konkurenta, ga ovadi! To je gentlemenško, kaj? Mi bi pa vprašali okrajni šolski svet logaški, če mu je kaj znano o velikanskem kupu aktov iz mnogih preiskav, ki jih je ta dika slov. naprednega učiteljstva nakopila še v predvojnihi časih, ko je služboval v novomeškem in črnoljskem kraju. Če pa ne marate brskati po aktih, vprašajte nadzornika Turka, ki ga ima gotovo še v živem spominu. Tudi smo radovedni, ako je ovadil svojega somišljenika Jeliniča, ki je na binkoštno nedeljo v družbi pretepačev oddal tri strele mimo ušes nekega mornariškega podčastnika v rezervi in tako grdo kršil učiteljski ugled? Če že čuti v sebi potrebo ovajanja, naj tedaj ovaja vse, ne pa samo svojih političnih nasprotnikov, ki store za domovino in državo več v enem letu, kot pa je on storil vse svoje življenje. Skrajni čas je že, da bi se šolski oblasti odprle oči in bi na korist šolstvu pomagala ljudem, ki niso več za šolo — v zaslužni pokoj. Pri nas bi zidali šolo, toda dokler bomo imeli za vodjo šole P. in učitelje orjunaše — se ne bomo mogli odločiti za velikanske žrtve. Smilijo se nam otroci!

Goročljka. 27. julija se obhaja na Goročljki andraška lepa nedelja s sv. opravilom ob 10. uri. Izletnikom se nudi lepa prilika ogledati si ta prekrasni razgled, odkoder našteješ 72 cerkva. Tu vidiš mogočne solčavske planine, opevano Peco, zeleno Pohorje, možno celjsko gorovje vsedol do Roča in Donatija. Kakor posajen vrt leži pred teboj savinjska dolina. Popoldne ob dveh bo pa v cerkvi koncert, ki bo nudil vsem izredni užitek.

Varaždin. Dne 14. t. m. je bil v frančiškanskem samostanu v Varaždinu za provinciala hrv. frančiškanske provincije izvoljen o. Vendelin Vošnjak, slovenski rojak, od zdaj gvarjan na Trsatu. Za kustosa dosedanjí provinciala o. Mihael Troha. Definitorji: O. Angelus Novak, o. Eusebij Mihalić, o. Avguštin Šlibar in o. Sikst Šbüll.

Dnevne novice.

— **P. Hugolin Sattner** zlatomašnik. V ponedeljek 21. t. m. obhaja naš veliki skladatelj P. Hugolin Sattner O. F. M. svojo zlato mašo. Pater Hugolin je bil namreč posvečen v mašnika 21. julija 1874. leta. Kdo bi čvrstemu in mladeniško živahnemu našemu skladatelju prisojili, da je minulo že 50 let, odkar je prvič daroval Bogu sveto daritev? In vendar gre P. Hugolin Sattner že v tridesetdeseto leto. Vzornemu redovniku-duhovniku, blagorodnemu človeku in skladatelju Jettejeve priisege, Assumptije, Oljke in drugih biserov slovenske cerkvene in svetne glasbene umetnosti čestitamo k redkemu slavlju ter želimo, da bi, da dokonča veliko glasbeno delo, katero sedaj izdeluje, obhajal tudi še biserno mašo!

Novi župani. Na Mirni na Dol. je bil ponovno izvoljen za župana naš vrli pristaš g. Josip Bulc. Tudi svetovalci so vsi pristali SLS. — V Brusnicah pri Novem mestu je izvoljen za župana odlični pristaš SLS g. Golob, za podžupana pa g. Gazvoda, tudi SLS. O tej občini je »Jutro« pisalo, da je večina odbornikov na strani JDS, v resnici se je pa izjavilo 13 za SLS, 4 pa po lastni izjavi ne pripadajo nobeni stranki. — Pri volitvi župana v Kresnicah je bil soglasno izvoljen poprejšnji župan g. Jožef Bokal iz Poljan. Tudi svetovalci so vsi od SLS.

— **Dr. Žerjav** in komunisti. Pri zadnjih občinskih volitvah so prišli snubit delavstvo socialistične in komunistične struje zastopniki JDS na Jesenicah. G. P. je povdarjal sledeče: Delavstvo, eno je, kar nas druži z vami proti SLS, to je svobodomiselstvo. Vsaj vsled tega pojdite jutri vsi do zadnjega volit našo napredno listo JDS. Tako je bilo, ko so prosili, drugače je sedaj, ko vračajo.

— **Zadružno-knjigovodski tečaj** za duhovnike se vrši tudi letos in sicer v Mariboru od 4. do 8. avgusta vključno v Dijaškem sennišču. Vsi č. gg. duhovniki, ki se namestavajo tečaja udeležiti, naj se blagovolijo najkasneje do 29. julija prijaviti Zadružni zvezi v Ljubljani ali pododboru Zadružne zveze v Mariboru. Istotam izvedo natančnejše o pogojih in o predavanjih na tečaju. Glavni predmet tečaja bo vodstvo hranilnic in posojilnic.

— **Kaj pa to?** Občine v krškem okrajnem glavarstvu so dobile poziv, da poročajo, kake stranke so občinski odborniki. Ali se bomo ball.

— **Direkcija državnih železnic** v Ljubljani nas obvešča, da so z 18. t. m. ukinjeni pri vseh mednarodnih brzih vlakih lokalni vozovi, vendar obstoja še nadalje promet lokalnih potnikov v istem obsegu, kakor do sedaj. Lokalni potniki naj vstopajo iz carinskih in policijskih ozirov vedno v one vozove, katere jim nakaže vlakospremno osobje. Po največ so to prvi vozovi za strojem, t. j. en voz III. ter en voz II. in I. razreda. Na zahtevo obmejnih policijskih komisarijatov morajo pa imeti lokalni potniki pri sebi kakršnokoli legitimacijo, s katero lahko dokažejo v vlaku službo vršnim policijskim organom svojo identiteto. Ta zahteva ni nova, pač pa stopa sedaj občutnejše v veljavo, da se lažje razloči lokalnega in transitnega potnika.

— **Errata corrigé!** V našem včeršnjem uvodniku nam je napravil tiskarski škrt nekaj neljubih pomet. Razumljivo je, da se ne sme brati, da smo Slovani in Germani »eno«, ker smo »Avstrijci«, ampak ker smo »Arijci«. — Ravno tako se ne sme brati, da »zakaj ne gre Žerjav še dalje in trdi, da je »Arijec«, ampak se mora pravilno glasiti »Arijec«. — Končno se more glasiti stavek: »In če ni več Slovenec, ali more biti Jugoslovčan, ali pa Slovan ali Avstrijec« pravilno: In če ni Slovenec, ali more biti Jugoslovčan, ali pa Slovan ali pa Arijec.

— **Učiteljske službe.** Praktična pa je naša šolska uprava, to moramo priznati. Razpiše vam službe. Učitelji in učiteljice kompetirajo z vseh krajev — seveda največ v Ljubljano — upajoč, da se jim povrnejo selitveni stroški, kakor je bilo doslej v navadi. Ko so bile prošnje skupaj, so pa razglasili, da potni ne bo. Na, za koleke je pa le plačalo »bogat« učiteljstvo. To so jih pognili! Oj, ko bi bil tega kriv kak »klerikalni« prosvetni minister, kako bi kričali liberalni učitelji; sedaj je pa vse dobro. — Sicer pa ljudje božji, ne trudite se za Ljubljano, saj vidite, da še niso vsi tisti preskrbljeni, ki so z Ganglom bivali v Trstu. Ti imajo prednost pred vsemi drugimi, četudi so vedno zvesto služili svoji ožji domovini. Postrežemo lahko z imeni, če se kdo začudi.

— **Smrtna nesreča z revolverjem** v Višnjigori. K tej nesreči smo prejeli še naslednje pojasnilo: Brat pokojne Marije omož. Fungartar France Potokar je šel iz hiše, da bi ustrelil vrano. Sprožil je dvakrat revolver, pa ni počilo. Nato je revolver odprl in pregledoval, pa ni našel nič sumljivega. Nato je rekel svojemu bratu: Sedaj jih grem pa v hišo malo prestrašiti. Obrnil se je proti svoji sestri Mariji in je rekel: »Mici, ali čem spustit?« — Sestra se mu je nasmejala in rekla: »Le spusti.« Nato je sledil usodni trenutek. Ni pa res, da bi fant pobegnil od hiše in da ne vedo zanj. V gornjem smislu so podali izjave vsi domači tudi orožnikom.

— **Jugoslovnski Matici** v Ljubljani so poslali otroci iz Lukovice pri Domžalah dve sto dinarjev, katero vsoto je vrgla kot čisti dobiček njihova nedeljska prireditev na Cerarjevem vrtu. Dogovorili so se otroci med seboj, da bodo priredili veselico za Jugoslovnsko Matico. Sami so si sestavili razpored, sami vodili predpriprave in vse vaje, sami ogradili in okrasili pozorišče. Njih ginljivi trud ni bil zastoj, kajti uspeh priča, da se je prvi samostojni nastop otrok izborne obnesel. Treba je, da si vzamemo lukovske malčke za vzgled in naši bratje na Primorskem in Korškem ne bodo pozabljeni.

— **Društvo upokojenega učiteljstva** Slovenije ima svoj redni občni zbor 5. avgusta 1924 ob 3. popoldne v I. mestni šoli na Ledini, kamor so vsi člani uljudno povabljeni. — **Popravek.** V včeršnjem »Listku« »Dežele bodočnosti« se mora mesto Broadway glasiti Broadway (way, nem. Weg, tramway), dalje mesto Unex iz Monaco — knez iz Monaco; zadevno morje se imenuje Beaufort ne pa Blarfort.

— **Pogorelici** v Mošnjah prošijo gg. župnike, posebno bližje, naj blagovolijo oznaniti zbirke zanje.

— **Biciklisti!** Med občinama Mošnje in Ljubno teče Peračica, uad njo za bicikliste neva- ni most. Dva že ležita na mošenskem pokopališču. Tretji je šel poškodovan pred nedolгим časom odtod. Za četrtega pravijo, da je (18. julija dopoldne) vese krvav umrl. Šel je z Bleda proti domu (v Banjo Loko?). Kolo je zadglo s silo v zid in kolesar je odletel čezenj v globoki jarek. Ko se je spet zavedel, je vprašal: »Kje sem? Kaj se je zgodilo, da sem ves v krvi?«

— **Tatovi** v župnišču v Smledniku. Od srede na četrti ponoči okoli 2. ure so tatovi vlomili v župniško pisarno v Smledniku. S žrdjo so tatovi odstranili železno omrežje med oknom, odprli omarico, v kateri je bilo okoli 6000 Din, deloma lastnina podružnih cerkev, deloma župnika. Pristavili so tudi lestev na okno prvega nadstropja, da bi izropali železno blagajno Hranilnice in posojilnice, ki pa je bila slučajno popolnoma prazna. Ključke do blagajne so našli v zaprti omarici v pisarni in so jih odnesli. Tatovi so domačini, ker so jim bile vse razmere v župnišču popolnoma znane. Pes na verigi, ki je zelo dober čuvaj, ni niti zalajal, ko so tatovi hodili mimo njega.

— **Oh, ta pijaka!** V nedeljo, 13. t. m. je dobil posestnik Štefancijoz iz St. Ruperta

3000 Din denarja v Mokrogu. Dolenjček pa da rad za pijaco, če ima. Pili so najprvo na stari pošti, potem je pa mahnila cela družba h Kmetu. Tam so pridno uničevali alkohol in Štefancijoz je začel slabo gledati. V družbi sta bila tudi dva delavca pri podjetju mokro-narške kanalizacije. Tema se je zahotelo po denarju. Kar sklenjeno, to tudi storjeno. Zastonj je otipaval Štefancijoz žepa — denarja ni bilo. V ponedeljek zjutraj ob štirih sta pa že šla oba tatiča v Sevnico, da se odpeljeta v Zagreb. To je pa videl nadzornik kanalizacije g. Strel, ki je tička dobro poznal in kot delavca imel popisano. Takoj se je peljal orožnik, da vjame tatiča. Pot v Sevnico je dolga — zapravila sta že 1000 Din. V gostilni jih je našel orožnik, tatiča sta sedela za mizo pri jedi, prvi vlak sta zamudila. Morala sta sne-sti in se potem podati nazaj. Vsa čast g. Stre-lu, ki je takoj zasledil tatiče.

— **Pobarvana papiga.** V neki hiši blizu Krašnje so kupili od neznanega berača lepo papigo. Že so se veselili, da jo bodo kmalu slišali govoriti v mnogoterih jezikih. Toda s čudom so zapazili, da papiga žre le meso, in to tem raje, čim bolj smrdi. Še bolj so se čudili, ko so začeli opazovati, da živalca vedno bolj izgublja svojo lepo zeleno barvo. Nazadnje so pa udarili vsi skupaj v smeh, ko so uvideli, da je papiga zeleno pobarvana — postovka. Pozor torej, da še kdo drug ne nasede sleparjem, ki nosi seboj tudi mlado šogo (ali šojgo).

— **Vtopil se je** v Savi 20 letni samski delavec France Ravnikar iz Trbovelj, Retje št. 57. Dolgo ga niso izsledili in 14. t. m. so iz-vlekli njegovo truplo pri Hrastniku iz Save. Imel je tudi veliko rano na čelu. Prepeljali so ga v Drago, ki je trboveljska podružna cerkev s pokopališčem. Zapušča priletono mater, katero je iskreno ljubil. Bil je mladenič bistrega duha in poštenega značaja. Doma je pustil več poslovnih pisem, v katerih omenja, da mu je vzrok tega namena neki dogodek in ne-ozdravljiva bolezen.

— **Nesreča.** Ko se je peljal delavec Florijan Likar na delo v predilnico v Trzinu, je skočil tako nerodno z voza, da je padel pod kolo, ki mu je zdrobilo desno roko.

— **Razne tatvine.** Posestniku Ivanu Piškurju v Mirnivasi na Dolenjskem je bilo ukradeno 2477 Din 50 p gotovine. Kako je prišel tat do denarja, še ni ugotovljeno, sumijo pa, da je izvršil tatvino nek neznan postopač, ki se je klatil po okolici in pazil, kdaj so ljudje odsotni. — V Smolniku na Gorenjskem je bilo vlomljeno pri posestniku Antonu Brili. Tat je odnesel nekaj moške obleke, srebrno žepno uro in četrti kg težko srebrno veržico v skupni vrednosti preko 2000 Din. — V Komizaričah je bilo ukradeno pos. Fabjanu Zoriču več obleke, čevljev in perila v skupni vrednosti 3600 Din. — Posestniku Janku Strugarju pri Črnuclju je pobegnila njegova dekla. Odnela mu je 100 Din gotovine in nekaj jestvin. — V Hudi jami pri Krškem je bila ukradena nočnemu čuvaju Martinu Železniku listnica, v kateri je imel 2000 Din gotovine.

— **Zvonarna Strojnih tovarnen** in livaren d. d. v Ljubljani je ulila za veliko gornjegradske župno cerkev v Osijeku štiri krasne bronaste zvonove, in sicer B od 2589, Des od 1479.5, F od 729.5 in As od 437.5 kg, skupaj 5244.5 kg. Zvonove, ki so bili naročeni začetkom maja in bodo za osveščeni evharistični shod sredi avgusta že v zvoniku, je te dni glasovno preizkusil č. g. svetnik P. Hugolin Sattner in našel, da so izvrstno ubrani in da bi se kaj boljšega sploh ne moglo dobiti.

Koroške novice.

— **Z občnega zbora** Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem. Poleg že javljenih podrobnosti z občnega zbora slovenskega Političnega in gospodarskega društva v Celovcu je treba zabeležiti še nekaj mest iz predsednikovega poročila. — Šolsko vprašanje še ni napredovalo niti za korak. Oblasti delajo neprestano zapreke, posebno v St. Rupertu pri Velikovu, kjer si ljudstvo želi šolskih sester za učiteljice, a jih vlada izganja, češ da so tuje državljanke. — Koroška vlada zahteva, da dve sestri zapustita Avstrijo. — Kar se tiče uradov, zavračajo vse vloge, ki so pisane v slovenskem jeziku. Sploh so Slovenci, ki so ostali pod avstrijsko oblastjo, kljub temu, da zvesto vrše vse svoje državljanske dolžnosti, brezpravní, posebno pa se preganjajo narodni duhovniki. Nič boljše nego v političnem se ne godi Slovincem na Koroškem v gospodarskem pogledu. Pač so si v poveljni Avstriji nekaj priborili delavci in uradniki, a kmetje so gospodarsko popolnoma izigrani na korist drugim stanovom. Potrebščine, ki jih kupujejo, morajo silno drago plačevati, svoje pridelke pa morajo držati izpod cene. Razen tega so jim napravili silna nova davčna bremena, stara pa zvišali za 100 odstotkov. Davki so skrajno krivično razdeljeni ter plačujejo enako velika posestva čisto neenako velike davke. Naš kmet pa v davkarji zaradi tega niti ziniti ne sme, marveč mora molče plačati. Zaradi vseh teh razmer je kmet skrajno nezadovoljen, gospodarska kriza ga pritiska, denarja silno manjka in posojilnice se ne morejo razviti. Na splošno se da označiti položaj Slovincem na Koroškem sledeče: Politično in gospodarsko društvo se je vsled pomnoženih napadov na znotraj okrepilo, na zunaj napreduje ne-

enakovrnost, v gospodarskem oziru napreduje obubožavanje kmetijskega ljudstva. — Posl. Poljanec je poročal o položaju slovenskih poslancev v deželni zbor. Opozoril je zlasti na ogromna davčna bremena za šolo, ki so za slovenski del prebivalstva tembolj vnebovpijoča, ker vzgajajo te šole same pokvarjene značaje, ki se sramujejo lastnega rodu. Za to sramotno delo dobiva učiteljsko v slovenskem ozemlju celo boljše plače! Šolske razmere na Koroškem so sramota za 20. stoletje in bijejo v obraz vsem zdravim vzgojevalnim načelom. — Pri volitvi novega odbora je bil zopet izvoljen za predsednika deželni poslanec dr. Petek.

k Beseda in resnica. V zadnjem zasedanju deželnega zbora je rekel deželni glavar v odgovoru na neko protislovensko interpelacijo: »Uporabi slovenskega jezika se pri oblasteh, ne da bi trpel nemški jezik, v krajih, kjer je ta jezik običajen, ne dela nobena ovira, tako malo kakor v osebnem občevanju.« To so besede. Resnica je pa ta: okrajni glavar v Velikovcu, torej v čisto slovenskem okraju, kaznuje župnika, ki se je poslužil dvojezičnega kuverta, prepoveduje v župnih uradih vsaki slovenski napis, prepoveduje dvojezične pečate in zahteva, da se na dvojezičnih tiskovinah prelepi vsaka slovenska beseda, ter ukazuje, da se mora župni urad v občevanju s strankami posluževati nemškega jezika.

V »Radikalu« dne 5. marca 1922 je objavil pokojni Protić pismo pod naslovom »Moj prvi odgovor«, v katerem je rečeno tudi to-le:

»Nočem napraviti napake, ki jo je storil pok. Drašković, da se obračam k takemu patološkemu tipu, čegar krstno ime je Krsta Cicvarić — — — Meni je i moralno i materialno za nje (za časnikarske napade na Protića) odgovoren tisti minister nitkov (ničvrednež) in kriminalni tip, ki jih naročuje in kateremu je krstno ime Svetozar Pribičević. Vsi tisti, ki se družijo z njim ali ga trpe poleg sebe, naj vzamejo na znanje to-le: Dokler so z njim v družbi in dokler ga bodo trpeli poleg sebe, naj se ne predrznejo prihajati k meni, še manj pa podajati svojo roko.«

Pribičević je to žalitev mirno vftaknil v žep, kakor tudi »šufta«, ki mu ga je zalučal Radić v obraz. Istotako je ostal neopran strahovit občutek na Pribičeviću, ki ga je objavil Protić v »Radikalu«, češ, da je Pribičević imel zveze s Hercigonjo kot soudeležencem pri umoru pok. Draškovića, kateri je bil istotako osudno napadan od Pribičevićevega človeka Cicvarića, ker se ni pustil zlorabljeni v temne namene.

Tudi to je važen dokument, ki osvetljuje Pribičevića, kateri je ustanovitelj Orjune.

Primorske novice.

p Za vzgojo slovenskega duhovniškega naraščaja. Gorški, tržaški in poreški škof so sklenili, da ustanove zasebno gimnazijo (deško semenišče), ki bo v prvi vrsti namenjena vzgoji duhovskega naraščaja hrvatske in slovenske narodnosti. Dečki italijanske narodnosti bodo še nadalje študirali v Kopru vsaj do 5. razreda srednje šole. Tisti, ki so bili doslej v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu, ostanejo tam do konca gimnazijskih nauk. V Gorici se letos odpre samo pripravnica, prihodnje leto pa prvi razred zasebne škofijske gimnazije. V ozirom na razmere bo učni jezik italijanski, a se bo tudi maternemu jeziku in vzgoji posvečala popolna pažnja. Del stroškov za gojence bo nosil škofijski ordinariat, drugi del plačajo roditelji.

Štajerske novice.

š Napredovanje »Slovenec« v Mariboru. Včeraj se je oglasilo v »Slovenec« upravištvo 25 novih naročnikov. Znamenje, kako sega naše ljudstvo po časopisju, ki zastopa njegove interese in je brani pred izmozgavanjem korupcionistov in aferašev.

š Rezultat letošnjih občinskih volitev na štajerskem bo za SLS izredno srečen. Po informacijah, ki jih je zbralo tajništvo SLS, bo naša stranka kar brez volitev dobila skupno nad 55% občin v svoje roke. Toliko je namreč samo list SLS. Pri volitvah pa, sodeč po razpoloženju in pripravi, bo prešlo toliko občin v tabor SLS, da bodo v najmanj 75% vseh občinah gospodarji pristaši SLS. Ko bodo volitve končane, objavimo natančne številke.

š Zbor zaupnikov in okrajnih odborov SLS za mesto Maribor se je vršil v torek, dne 15. julija zvečer. Udeležili so se ga zaupniki v nepričakovano velikem številu. Poročala sta načelnik dr. Leskovar in dr. Jerovšek, namesto odsotnega poslanca Žebota pa dr. Vebler. Napravili so se važni sklepi. Radujemo se, da je zadnje leto organizacija SLS v mestu Maribor tako napredovala, da smo danes ne samo najmočnejša, ampak tudi najbolje organizirana slovenska stranka v Mariboru. Na zunaj nobenega truščja, a na znotraj so naši pridni zaupniki po ulicah in stanovih tako marljivi in postrtovalni, da je res veselje. Posebno srednji in nižji stanovi so se po

ogromni večini oklenili Slovenske ljudske stranke. Smoteno delo povsod rodi sadove.

š Ormož. Demokraci za SLS. Nekaj posebnega se je prigodilo pri nas, kar je vredno, da registriramo. V boju za občinske volitve so prišli demokrati do spoznanja, da je SLS najboljša ter skozi in skozi državotvorna stranka, katero treba moralno in denarno podpirati. Niti na JDS nimajo tega zaupanja, kajti svoji listi so nadeli ime »Jugoslovanska gospodarska«. Jdeesarji so postali prijatelji »klerikalcev« zato, ker njim teče voda v grlo in bi sedaj glasovi nekaterih pristašev SLS bili dobri za rešitev dem. občinske vlade, ki pa do sedaj niti ni z mezinem ganila, da bi pripoznala »klerikalni« manjšini tudi kako pravico do svobode v občini. Vočigled dosejanje demokratske samovolje in nasilja, prodaje občinske zemlje ter slabega občinskega gospodarstva v obče, so postavili številni moške lastno Slov. mešč. gosp. stranko, ki ima vse izgleda, da pride do zmage. Ker je listo podpisalo par starih meščanov, so demokrati zakričali, da se gre za nemško, državi in občini nevarno stranko, katero je treba razbiti. O kakih nemških stranki pa ne more biti govora, ker meščane, ki so listo sopodpisali, bi z odprtimi rokami sprejeli tudi demokrati, kateri so s protivniki slovenskega imena do sedaj v občini vladali. Slovenska meščanska gospodarska stranka je glasom sklepa zbora zaupnikov lista Slovenske ljudske stranke. Zategadelj so se Žerjavovci Veselič, Ban et cons navalili na njo. Ogromna večina volivcev pa za orjunske demokrate ne mara.

š V Framu pri Mariboru sta narodna poslanca Žebot in Falež dne 13. julija priredila zaupni shod, ki je bil zelo dobro obiskan. Po poročilu, ki sta ga o političnem položaju in zakulisnem razvoju sedanje krize podala oba poslanc, so zborovalci izrekli iskreno zahvalo Jugosl. klubu in SLS za borbo proti krivici in nasilju. Iz čelga pokreta ljudstva je razvidno, da sta Pribičević in Žerjav z nasiljem in krivico dosegla ravno nasprotno, kar sta nameravala. Ogromne mase ljudstva obojajo korupcijo in nasilje. Cele vrste delavskega ljudstva, ki dosedaj ni bilo na strani SLS, prehaja v naš tabor. Žerjav in Pribičević sta s krivico doigrala. Boljše za našo stvar nista mogla agitirati, kakor sta z nasiljem storila.

š Iz dežele. Bog se nas usmili, vojska bo. Tako so kričale pred dnevi žanjice in plevice na polju, ko je roj orožnikov z nasajenimi bajonetni drvel čez drn in strn ne glede na škodo, s tem povzročeno na krompirju, koruzi in pšenici. Kaj se je neki zgodilo, so se vpraševali zopet drugi? Sčasoma se je zvedelo, da nič kaj posebnega. Neki višji orožniški častnik iz bele Ljubljane, — ako ne celo iz Beograda, — inspicira orožniške postaje. Pri tem vežba orožnike, — seve po nalogu od zgoraj navzdol — za slučaj nemirov in tumultov ob času volitev. Podlaga taki vežbi je »die Annahme«, da so razglašeni demonstranti se poskrili kot zajci po njivah med koruzo in krompir, pri čemer jih treba z bajoneti lepo ven »sklicati« na dan. Tako se vežbajo orožniki po deželi, tuhtam tudi v ostrejši obliki, kakor je pač ta višji častnik razpoložen. Malo drugače se vrši orožniška vežba po večjih krajih in malih mestih, kjer ima svoj sedež tudi »Orjuna«. Kot podlaga vežbi se vzame primer, da je mesto ali trg postalo zbirališče Orjune in se računa na spopad med Orjuno in prebivalstvom. Koncentrirano orožništvo se razvije v rojno črto ter zasede vse izhode okrog trga, ali mesta. V zasedo pridejo tudi važne postojanke kot grmičevje, žive ograje, mali gozdni nasadi itd., ker je jasno, da je ob jurišu Orjune na protidržavne elemente gledati na to, da nikdo ne zbeži; kogar ne zadene roka Orjune, tega »uhapsi« orožnik. — Nekdaj v Avstriji je bil orožniški kor imenovan »elitekor«. Službeno varnostni aparat je funkcioniral izborno. So bili tudi višji, ki so zamahnili včasih mimo, — take neumnosti z moštvom pa le niso uganjali kot se to žal dogaja danes. Sledimo pregledu tega višjega častnika od postaje do postaje ter bomo poročali prihodnjič interesantne reči iz njegovega potovanja.

š Strela je dne 14. julija na okrajni cesti Maribor—St. Peter popolnoma ubila viničarjevega sina Novaka. Bil je pri priči mrtev.

š Umrla je v Selnici ob Muri 28 letna kmetica Nežika Dreier, roj. Hauc. Rajna je bila hčerka znanega prvobojevnika za našo slovensko in krščansko stvar na jezikovni meji, župana Antona Hauca v Čeršaku. Umrla je na jetiki, a kot žrtev svojega materinskega poklica. Bila je kot dekle organizatorica slovenskih deklet na meji. N. v m. p.

Zveza industrijcev na sloven. ozemlju kraljevine SHS je dne 20. aprila 1923 izdala okrožnico, v kateri piše med drugim tudi to-le:

»... K tem pretnjam in težavam (ki jih navaja okrožnica v začetku — op. ur.) pa se je v slednjih tednih pridružil nov nasprotnik naši industriji... Nacionalistična mladina je započela akcijo čiščenja v Sloveniji po načelih radikalnega nacionalizma. Že prvi pojavi take delavnosti dokazujejo, da so važni interesi našega gospodarstva in našega narodnega blagostanja po njej resno ogroženi. — — — opozarjamo zlasti

tudi naše politične stranke na veliko nevarnost, ki preti blagostanju našega ljudstva, ako bodo nepremišljeni čini mladih nacionalistov upropastili lepa podjetja, ki množijo bogastvo naše dežele in nudijo zaslužek tisočim delavcem. Odločno svarimo pred terorjem, ki se napoveduje našim gospodarskim podjetjem v glasilu Orjune in ki more povzročiti usodne posledice za podjetje in za tisoče delojemalcev vseh vrst.«

Ne pozabimo, da je specialiteta tovarne mlečna Mirim čokolada!

Ljubljanske novice.

Ij Včeraj smo sprejeli mnogoštevilne izjave raznih gg. državnih uradnikov, da niso in nikoli niso bili člani Orjune. Vsem tem izjavam popolnoma verjamemo.

Ij Politična novica. Danes odpošljejo ljubljanski JDS in radikalni okrog »Radikala« v Beograd k vodstvu radikalne stranke svojega predsednika Grafenauerja in g. K. A. Kregarja, da bi intervenirala za Pašić-Pribičević volivni mandat.

Ij Krščanska šola. Danes zvečer ob 8. uri se vrši v šentjakovski Prosveti ustanovni občni zbor »Krščanske šole« za šentjakovsko župnijo. Uljudno vabimo posebno stariše, da se tega občenega zbora v obilnem številu udeležijo.

Ij Zapirnega senzalov ljubljanske borze. Dne 19. t. m. so bili zapriseženi kot senzali (meštariji) ljubljanske borze gg. Pavel Cvenkelj, Saša Knez in Jože Stergar.

Ij Kako človek danes lahko poceni slaven ali vsaj znan postane? Če izstopi iz katoliške cerkve in to v »Slovenskem narodu« urbi et orbi naznani.

Ij G. magistratni komisar z velikim očali in visokim cilindrom so dali poklicati te dni predse mag. uslužbenca Ludovika Osterca in mu predložili v podpis — »prostovoljno« odpoved mestni službi. Utemeljevali so g. komisar in advokat dr. Krejčič ta ferman s tem, češ, da je bil g. Osterc pri protestni seji dne 12. junija na galeriji mestne dvorane in je govornikom bivšega obč. sveta ploskal. Po mnenju g. komisarja se je s ploskanjem g. Osterc tako hudo pregrešil zoper »moralo« sedaj na magistratu poslujočega Žerjavovega eksponenta dr. Krejčiča, da mu ne kaže drugega, kakor da takoj podpiše izjavo, da »prostovoljno« izstopa iz mestne službe. Gospod komisar so mu pismeno zapretili, ako ne podpiše izjave, da bo uporabil proti g. Ostercu druga sredstva. Ko je zahteval g. Osterc pojasnila in vzroke »prostovoljnega« izstopa iz mestne službe, so mu g. komisar pomenljivo namignili: »Jaz nimam nič proti vam, pač pa to zahtevamo od mene drugi sedaj v politiki vplivni in odločujoči može.« Ker so g. komisar s tem namignili na Žerjava, se je žena g. Osterca napotila k orjunskemu cesarju g. Žerjavu in ga s solzami prosila, naj se usmili nje in petero malih otročičev in naj ne pahne njenega moža iz službe na cesto, ako ni nič zakrivil. Orjunski cesar dr. Žerjav se je solzam Osterčeve žene sarkastično smejal in

rekel: »Za take ljudi, kakor je vaš mož, ki spada h komunistom, na magistratu nimamo službe.« Zastonj je uboga žena dopovedovala, da njen mož ni komunist, da sploh ni nikjer organiziran, s sarkastičnim smehom jo je dr. Žerjav odsvolil. — Upamo, da bo orjunski cesar za take rabeljske posle podelil mag. komisarju dr. Krejčiču ko se poslovi z magistrata, red zelenega in rmenega zmaja.

Ij Opozarjamo vse goste gostilne Drašček v Bohoričevi ulici, da prihodnji četrtek ob 8. uri ne zaidejo v te gostilniške lokale, ker se vrši ob tem času ustanovno zborovanje in eventuelne strelne vaje Orjune za šentpeterski in vodmatski okraj. Orjunci pridejo na zborovanje oboroženi, pripravljajo se incident, zato je najbolje, da ostanejo g. Drašček in Orjunci med seboj.

Ij Verna katoliškim gospodinjam! Gospodinje, ki bi oddale stanovanja v prihodnjem šolskem letu katoliškemu dijaštvu (akademikom, srednješolcem, srednješolkam) naj to javijo podružnici SDZ za Ljubljano in okolico v Ljudskem domu, Streliška ulica 12. II. nadstropje vsak dan od pol 11. do 12., eventuelno pismeno. Omenijo naj ali s hrano ali le stanovanje brez hrane, ceno itd. — Podružnica SDZ za Ljubljano in okolico.

Ij Strokovno šolstvo. Gremij trgovcev v Ljubljani objavlja sledeče: Na odborovi seji, ki se je vršila dne 11. t. m., je sklenilo načelstvo, da se prične redni pouk na gremijalni trgovski nadaljevalni šoli dne 1. septembra t. l. Za vstop v I. letnik gremijalne trgovske šole se zahteva predizobrazba dveh razredov srednje šole ali dveh razredov meščanske šole ali pa 8 razredov osnovne šole. Člani se naprošajo, da ravnajo strogo po sklepu načelstva ter ne sprejemajo nobenega vajenca brez navedene predizobrazbe. Nadaljnja navodila glede gremijalne šole se bodo pravočasno naznanila. — Načelstvo.

Ij Udruženje vojnih invalidov, podružnica Ljubljana javlja, da se izredni občni zbor ne vrši 20. t. m.

Ij Sobotni trg je bil kljub slabemu vremenu dobro založen in tudi dobro obiskan. Poleg velike množine razne zelenjave in domačih pridelkov, je bilo na sadnem trgu obilo jako lepega različnega sadja. Bile so fige in slive po 20 dinarjev, izredno lepe raznovrstne hruške po 10 do 14 dinarjev, breskve za vlaganje po 35 dinarjev, turške češnje po 20 dinarjev in razni ringlo po 16 dinarjev. Na trgu je bilo tudi belo grozdje in sicer po 35 dinarjev kg.

Ij Za žrtev orjunaškega nasilja. Člani pevskega društva »Mostec« so darovali za rodino Juvan-Vič Din 200.

Ij Policijske vesti. Včeraj je aretirala ljubljanska policija 6 oseb in sicer enega, ki je bil že zasledovan delj časa radi raznih deliktov, 2 radi pijanosti in po enega radi beračenja, vlačugarstva in poškodbe tuje lastnine. — Vloženih pa je bilo 20 ovadb in sicer radi tatvine 1, radi kaljenja nočnega mira 1, radi prestopka cestno pol. reda 11, radi nezgode 2 in pa po ena radi prekoračenja policijske ure, radi pasjega kontumacia, radi lovenja rib, radi lahke telesne poškodbe in ena radi neke notice v Slovenskem Narodu.

Gospodarstvo.

Janko Jovan:

Nejasni izgledi v žitni trgovini.

V trgovini se je običajno računalo, da je za nakup žita najugodnejši trenutek čas žetve. Splošno se je smatral ta čas za priliko, v kateri se da izrabiti konjunkturo za zaslužek. Dolgotrajna praksa je potrjevala opravičenost tega naziranja. Zato so govorile tudi producentove okolščine. Kmet je bil primoran že takoj s polja prodati precejšen del svojega pridelka, ker ni imel razpoložljivih prostorov, kamor bi spravil žito. Umljivo je, da so vsled velike ponudbe v tem času bile cene primeroma najnižje in je žitna trgovina kolikor mogoče izrabila ta čas za nakup na zalogo.

Podlaga za tvoritev cene žitu je bila od nekdanj ocena letine. Dunaj in Budimpešta sta objavljala stalno statistične podatke o stanju posevkov v monarhiji, v Rimu pa je statistični urad objavljala podatke o svetovni produkciji. Ti podatki so bili temelj za tvoritev cen, vremenske spremembe in politični dogodki pa so dajali smernice termiski kupčiji za korekturo cen. Valuta je bila postranskega pomena, ker so bile splošno vse valute toliko stabilne, da trenutne difference niso bistveno vplivale na borzno notiranje cene žita.

Razmere so danes popolnoma druge. Statistike o produkciji nimamo, ali vsaj nimamo take, da bi ji mogli verovati, valute vseh držav pa so toliko zrahlane, da niti z najboljšo valuto ni mogoče računati za daljši rok, kaj pa šele z dinarjem, ki se spreminja stalno. Pri takih razmerah je seveda termiska kupčija nemogoča, in bi bila zgolj spekulacija na daljši termin delati trgovske zaključke.

Ni se čuditi, da stoji trgovina v sredi živahne žitne sezone neorijentirana na trgu, in stoji le pod vtisom opazovanja, kaj delajo tujci.

Pred par meseci je dinar triumfirал. Dosegel je tako visok kurz, da ga celo finančni

minister ni upal pripisovati za uspeh svoje finančne politike in je tolmačil, da je pripisovati porast valute pričakovanju na izredno bogato žitno letino. Tečaj dinarja je naravno reagiral tudi na žitne cene, ki so pričele polagoma popuščati, in to tembolj, ker so se že širile vesti, da bo stala pšenica ob novini kvečjem 7—8 K za kg v Bački, o dinarju se je pa celo pisalo, da bo dosegel v Curihu kurz 10. Star pojav je, da hipne spremembe pri nas zelo zmešajo glave, vendar pa je bilo že tedaj dosti pametnih ljudi, ki so uvideli, da se dinar na doseženi višini ne bo vzdržal. Imeli so prav, ker je res kmalu pričel ležti navzdol. Najnižje je notirala pšenica na novosadski borzi 285 Din, a še v prvi junijevi polovici je padec dinarja že zopet dvignil ceno pšenici, ki je končno zrastle do 330 Din. Sicer se notiranju žita na novosadski borzi ne pripisuje popolna objektivnost, vendar spremembe vsaj odgovarjajo splošni situaciji. Pričakovanih nizkih cen nove pšenice nismo dosegli, nismo jo dosegli, ker se dinar ni vzdržal, a nismo jo dosegli tudi iz razloga ne, ker popis letine ni kvantitativno resničen. Danes vemo, da letina kvantitativno ni dobra, kvalitativno pa bodemo imeli zelo neegalno blago, kar bo zelo oteževalo trgovino. Pod vtisom tendenčnih vesti je bilo prodano nekaj malega pšenice po 250—260 Din, a danes so cene nove pšenice do malega že izjednačene s cenami stare pšenice, dasi je zadnja kvalitativno neprimerno boljša.

Situacijska poročila se glase sedaj popolnoma drugače. Dočim se je preje opisovala letina kot nad vsega pričakovanja vredna, se je naenkrat izkazalo, da je bila ocena optimistična. Istočasno so pričele kurzirati vesti o slabi letini v drugih državah. Da so bile vesti o letini v Romuniji neresnične, je danes gotovo. Res pa je, da so se izgledi na dobro žetev v Ogrski zelo poslabšali. Tudi je res, da je svetovna žetev izpadla daleč izpod povprečne zadnjih petih let. Severoamer. Združene države izkazujejo žetev, katere uspeh je za 112 milijonov stotov pod lansko letino

v pšenici. Ker je Amerika že nekaj let glavni zalažev evropskih držav, ki so navezane na uvoz, je razumljivo, da so cene v Ameriki jele rasti, in to zlasti v zadnjem času, ko se javljajo reflektantje za žito. Pšenica v Ameriki je notirala 16. t. m. 141.50 c za bush, kar odgovarja ceni 4.30 Din za 1 kg franko New York. Na Dunaju, kjer se je prodajala pšenica iz Jugoslavije še pred tednom po 145 čK, notira pšenica danes 160 čK. Na praški borzi je poskočila pšenica istotako in je notirala 15. t. m. 168 čK. Visoka cena ameriškega žita obrača dejansko pozornost uvoznika evropskih držav na žito iz Jugoslavije. Imamo tedaj splošno v žitu čvrsto tendenco ne le pri nas, temveč tudi na drugih tržiščih. Ker pa nimamo stalne valute, zato pri nas vsak padec dinarja dobi hitro izraza v podražitvi, in ker je dinar zadnji mesec precej padel, je umevno, da so skočile cene, ki pa nikakor ne stoje nad svetovno pariteto. Tepe nas je nestalnost naše valute.

Kar se letine tiče, stoji, da nam bode poleg pokritja lastne potrebe preostal izvesten prebitek za izvoz.

Kdo bo gospodaril in spekuliral s prebitkom žita, to je drugo vprašanje. Ko je prišel dinar padati, se je iz kroga finančnega ministrstva zatrjevalo, da ni nikakih ekonomskih razlogov za poslabšanje naše valute in je padec pripisovati zunanji spekulaciji. Če je to res, potem je zunanja spekulacija ravnila zelo premeteno. Napravila si je možnost dobiti dinar po nizkem tečaju v roke. Če ni ekonomskih razlogov za padec dinarja, se mora njegov tečaj, kakor hitro je zunanja spekulacija saturirana, zopet zvišati in konsekvenco cene žita pasti, v kolikor bi se cene žita tudi zunaj ne dražile. Če so vse predpostavke resnične, potem bo slučaj padca cen zunanja (morda pa tudi notranja) spekulacija izrabila in kupila žito po nizki ceni, in to z dinarjem, ki si ga je nabavila po nizkem tečaju. V tem slučaju bodo ti krogi gospodarji položaja in konkurirali z našim žitom uspešno naši izvozni trgovini, ki ni imela možnosti priti v posest cenenejšega dinarja. Naša trgovina si legalnim putem ni mogla okoristiti s padcem dinarja, ker promet z devizami ni prost.

Če je resnica, da je padec dinarja povzročila spekulacija žitnih interesentov in je bila naša finančna uprava o tem prepričana, potem bi bila njena dolžnost, takoj, ko je za napad na dinar zaznala, odgovoriti z obrambo naše valute. Izostavitve intervencije, ki bi bila v tem slučaju potrebna in z malimi žrtvami uspešno izvedljiva, more prinese spekulaciji dobiček, trgovini pa škodo in izolacijo na tujih tržiščih.

Če pa domneva trgovskih krogov, da je padec dinarja neposredno pred žetvijo povzročila spekulacija žitnih magnatov, ne odgovarja dejstvu, temveč je padec dinarja le izraz nezaupanja zunanje sveta v naše gospodarstvo in naše neurejene politične razmere, potem imamo pričakovati stalnega izboljšanja valute, ker se medtem niti gospodarke niti politične razmere niso bistveno spremenile. V tem slučaju moramo smatrati današnje visoke cene žita za cene, ki odgovarjajo sedanjim splošnim situaciji na žitnih tržiščih. V kolikor se bodo cene žita zunaj dražile ali cenile, bomo tudi pri nas pričakovali sprememb. Ker pa so navadno v času žetve cene primeroma najugodnejše, potem nam v tem slučaju ni upati na pocenitev v doglednem času.

Iz navedenega je razvidno, da je danes težko delati prognozo o letošnjem razvoju žitne trgovine. Od tega, kako se bo sukal tečaj dinarja, bo odvisno, kako se bo uredila žitna trgovina in kako bode raste ali padal val dragine.

Naš izvoz vina v Češkoslovaško.

Poročali smo že, da ni upati na izvoz vina v Češkoslovaško v večjem obsegu. Kakor pišejo češki listi, še ne stopi tako hitro v veljavo znižana češkoslovaška uvozna carina za naša vina, češ, da niso bili od jugoslovanske strani izpolnjeni še vsi pogoji glede izstavljanja izvirnih spričeval, kakor tudi, da naša vlada še ni imenovala uradov, ki bi izdajali izvirne certifikate, s katerimi bi se dokazala jugoslovanska provenienca uvoženih vin.

Dosedaj se še ni ocarinila niti ena pošiljka naših vin po znižani tarifi in velja torej še vedno maksimalna tarifa, ki znaša 420 Kč za 100 kg brutto za netto. Pri tej carini je uvoz v Češkoslovaško skoraj izključen.

Ni pa nobenega dvoma, da uvoz naših vin v Češko niti po znižani tarifi, t. j. 210 Kč za 100 kg ne bo konveniral, razven ako bi se transportni stroški znatno znižali.

Naša vina bodo morala prenesti tudi težko konkurenco z različnimi inozemskimi vrstami, ki so se zadnja leta vpeljale na češkem trgu. Poleg tega postaja konsum piva na trgu vsak dan večji. Pomanjkanje denarja se tudi v vinski kupčiji zelo neugodno običuje. Češke vinske trgovine zahtevajo plačilne pogoje na tako dolge roke, da jih ne more dovoliti noben naš izvoznik. Neprejemljiv je tudi pogoj čeških kupcev, ki hočejo zaključiti le franco česke postaje. Na češkem vinskem trgu vlada neverjetna konkurenca, ki ima za posledico, da se ponujajo vina za neverjetno nizke cene, seveda velikokrat na škodo kvalitete.

Optimizem torej ni na mestu.

g Novosaška borza. Nova pšenica avgust, september duplikat kasa Din 320—325, stara pšenica Din 330—335, koruza Din 255—257.50, oves, Din 295, moka bazis nulerca 500, otrobi Din 190. — Tendence čvrsta, ponudba majhna, povpraševanje veliko.

g Polom dalmatinske banke. »Dalmatinska banka« v Cavtatu, katera je bila ustanovljena 1. 1920 z 1.000.000 dinarjev, je doživela polom. Proti ravnatelju Čejkanu je uvedeno kazensko postopanje.

Amerikanska mast. Od našega včerajšnjega poročila se je ameriška mast podražila za nadaljnjih dolarjev 0.90 pri 100 kg. Notira: sodi po 170 kg dol 34.60 ali Din 29.41 za kg, sodi po 50 kg dol 34.85 ali Din 29.62 za kg, zaboji po 25 kg dol 35 ali Din 29.75 za kilogram. Te cene se razumejo za 100 kg pri odjemu nad 2500 kg. Dolar je pri tem računu kalkuliran z bančno provizijo po Din 85. Od 18. pa do 19. t. m. se je mast podražila za dolarjev 2.35 ali Din 199.75 pri 100 kg. S to zadnjo podražitvijo je nastopila za amer. mast kriza, ker se po tej novi ceni uvoz ne bo več izplačal.

Za izvoznike lesa. Trgovska agencija v Nikoziji (na otoku Cipru) bi sprejela zastopništvo za razpečevanje našega lesa na Cipru. Naslov tvrdke je interesentom v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice med uradnimi urami na vpogled.

g Nova podružnica Trgovske banke d. d. Opozorjamo na novoustanovljeno podružnico Trgovske banke v Ptuj in ekspozičuro v Logatcu. Več glej v današnjem oglašju. 426.

g Carinski dohodki. V prvi desetini meseca julija so znašali carinski dohodki 43 milijonov 178.804 dinarjev napram 40 milijonom 402.345 dinarjev v isti dobi lanskega leta. Od 1. aprila pa do 10. julija t. l. so dosegli carinski dohodki 430 milijonov 855.036 dinarjev.

g Letošnji pridelek oliv. Kakor poročajo podatki poljedelskega ministrstva, bo letošnja produkcija oliv v Dalmaciji za 20 odstotkov boljša kakor lanska.

g Trgovanje z devizami in valutami ter plačevanje davkov. Iz Belgrada poročajo, da bo izdal generalni inšpektorat finančnega ministrstva naredbo, na podlagi katere bodo pooblašene banke za trgovanje z devizami in valutami morale zahtevati od kupcev izkaze o plačanih davkih za zadnje preteklo četrtletje.

g Minimalne carine za uvoz blaga iz severoameriških Združenih držav. Trgovska pogajanja s severoameriškim Združenim državami so preložena za pol leta (začeti bi se morala v tek. mesecu). Da se olajša trgovski promet do tega časa, se bo uporabljala pri carinjenju blaga, ki prihaja iz Severoameriških Združenih držav, minimalna carinska tarifa.

g Ustanovitev evropskega jeklarskega trsta na vidiku. Listi poročajo, da so se združili belgijski fabrikanti jekla v enotno organizacijo, h kateri bodo pristopili tudi Luksemburžani. Vodi jo se pa tudi pogajanja glede ustanovitve evropskega jeklarskega trsta, v katerem bodo poleg Belgijcev in Luksemburžanov tudi Francozi, Angleži in Nemci.

g Rot. nski izvoz. V prvih 4 mesecih t. l. je izvozila Romunija svojih produktov za 3 milijarde 804 milijone lejv, kar pomeni napram isti dobi lanskega leta povečanje za 404 milijone, medtem ko je v istem razdobju količina izvoženega blaga padla. Izvozilo se je v prvih 4 mesecih t. l. 476.576 ton žita v vrednosti 2 milijard 78 milijonov lejv, potem petroleja, lesa 525.547 ton, v vrednosti 628 milijonov lejv, živine itd.

g Zvišanje diskonta pri bolgarski Narodni banki. Bolgarska Narodna banka je zvišala diskont za navadne kredite od 9 na 10 odstotkov, lombardne kredite pa od 10 na 11 odstotkov.

g Petrolej v Združenih državah. New York, 17. t. m. Poroča se o novem znižanju cen nerafiniranega petroleja. Produkcija v juliju t. l. je večja kot ona v istem času junija. Povpraševanje polagoma narašča.

g Letošnja žetev v Ukrajini se računa na 823 milijonov pudov (pud, 16.38 kg). Žito bo kupila država in razne banke.

g Italijanska carinska taksa znaša od 14. do 20. t. m. Lit 453. — (100 nominale in Lit 353 pribitek izmenjave). Taksa se je tekom zadnjega meseca zvišala za 0.06 zlate lire.

g Emisija šilinga v Avstriji odgodena. Po poročilih avstrijske narodne banke je emisija šilinga vsled pasivne rezistence delavcev, ki jim država ni mogla zvišati prejemkov, odgodena. Državi se očita, da je bila emisija novega srebrnega denarja, ki ni rodila drugega, kot poskritje že v promet danih novcev, prenačljena.

g Zlat in srebrn denar v Nemčiji. Nemški kabinet je dovolil zakonski osnutek emisije zlatnikov po 10 in 20 Mark, srebrnih novcev po 1 in 5 Mark in drobca po 1 in 5 pfenigov.

g Zlato v Združenih državah. Poročilo New York National Bank ugotavlja neprestan dotok zlata v Združene države, ki vedno bolj ogroža denarno stabilizacijo drugih držav, pri katerih se zvišanje diskontne mere kot stabilizacijsko sredstvo ni izkazalo kot uspešno. Dejstvo, da so napram funtu vse evropske devize padle, bi bil Angliji zadosten povod za vveljavljanje zlate veljave, kar je pa navzlic temu neizvedljivo, dokler bo romalo vse v Evropi razpoložljivo zlato v Združene države.

g Nova poljska carinska tarifa je z ozirom na staro precej izpremenjena in prilagojena bodoči ekonomski situaciji dežele, kar ji daje možnost reciprocitete z drugimi državami,

kar pri stari tarifi ni bil slučaj. Po novi tarifi je žito carine prosto, mnogo drugih postojank pa vpliva ugodno na znižanje cen raznega materiala in produkcijskih stroškov. »Kurjer Polsky« navaja med drugimi posebno sledeče znižanja: sladkor prej 43 (sedaj 35), tkanine 908 (750), volnene tkanine 1914 (1800), železo 10 (8), užgalice 55 (30), lokomotive 60 (40), rotacijski papir 18.50 (10), bel papir 37 (23), lan 260 (260).

Avstrijska nova carinska tarifa in industrija. Dunaj 17. jul. Avstrijska industrijska združenja so se obrnila na vlado in na parlament z nujno prošnjo, da se sprejme novi carinski tarif še tekom sedanjega zborniškega zasedanja. Če bi se tarif v svoji sedanjí formi takoj ne sprejel in stopil v veljavo, nastane lahko v državi nevarna ekonomska kriza, na katero industrijski krogi pravočasno opozarjajo.

Dokler ni bilo očeta Orjune na upravi države, je zlasti državna oblast v Sloveniji, odnosno njen šef, odločno obsodila nasilje te teroristične organizacije. V dokaz temu služi odlok pokrajinskega namestnika g. Ivana Hribarja št. 131 iz leta

1923, ki je izšel ob priliki izgrediv Orjune v Celju. V tem odloku je med drugim rečeno:

»Nekaj — — — mladih ljudi, katerih idealizem zlorablja gotovi brezvestneži v samopašne svoje namene, je vzelo — — — nemško veselico — — — za povod nasilnega nastopa proti so-državljanom nemške narodnosti v Celju. Peščici teh mladeničev je uspelo kljub obsežnim varnostnim odredbam razbiti v neki kavarni šipe ter povzročiti 100.000 kron škodo. — — — Včerajšnje početje v Celju naperjeno je proti temeljni določbi ustave in je zločin nad državo. Zločin nad državo pa je tudi zato, ker morajo taki dogodki roditi našim srcem neizmerne gorja ter morajo izpodkopavati jako občutno naš ugled in v posledici tega tudi kredit naše države. — — — izjavljam, da mi je ostalo dovolj trdne volje in energije nastopiti z vso brezobzirnostjo in strogostjo proti rušilec javnega reda in mira, ki morata biti in ostati temelj naše države!«

Kako pa je pod Baltičem?

Iz širnega sveta.

Pariška olimpijada.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Pariz, 16. julija.

Z maratonskim tekom se je končal veliki olimpijski atletski teden. Da je imel velikanski uspeh, ne bi mogli ravno reči, toda v splošnem je občinstvo z zanimanjem sledilo tej lepi tekmi, v kateri so se merili najboljši atleti sveta.

O izidu sem že poročal.

Zedinjene države so se stavile daleč naprej na prvo mesto, Finska je dobila drugo, daleč za njo Velika Britanija tretje, Švedska četrto in Francija peto mesto.

Skratka, Zedinjene države in Finska sta si pridobile skoraj vse olimpijske lavičke. Prva z dvanajstimi zmagami, druga z enajstimi. Velika Britanija je uspela samo trikrat, Italija in Avstrija pa po enkrat.

Francoska zastava pa ni niti enkrat zaplapolala na olimpijskem drogu zmage.

Na anverski olimpijadi je Guillelme pri pomogel francoski trobojci do zmage. To pot pa se noben francoskih atletov ni izkazal. Francozi sami nad tem niso niti preveč razočarani, ker so kaj takega že pričakovali.

Čuditi se moramo velikim zmagam Američanom, ki občudovati je treba tudi krasne Fince, ki so širom celega sveta proslavili svojo malo domovino.

Nurmi, ki je zmagal štirikrat; Ritola, ki se je udeležil kakih desetih dirk in Stenroos, veliki maratonski šampion, to so imena, ki bodo ostala uklesana v zgodovino olimpijskih iger.

Včeraj so se vršile veslaške tekme, v katerih so skoraj vse zmage odnesli spet Američani, na drugo mesto so prišli Kanadci, tako da za Evropo spet ni več ostalo dosti.

V eni teh tekah si je priborila prvo mesto Italija, zanimivo pa je, da se med veslači laškega moštva nahajajo imena: Sorich, Cattalivich, Ivanov... menda sami Dalmatinci.

Pri plavalnih tekmah v Tourelles je bilo vse do zadnjega kotička polno občinstva. Za finale prostega plavanja moških na 1500 metrov se je vršil oster boj. Smrtna tišina je zavladala, ko so tekmeči skočili v vodo. Prvih stopdeset metrov je vodil Sved Arn Borg, potem ga je prehitel Avstralec Charlton, ki je stopnjema napredoval in končal kakih 12 metrov pred ostalimi tekmeči.

Pri tej tekmi se je zgodilo nekaj neverjetnega: Charlton je zbil tri svetovne rekorde: 400 metrov v 5 min. 10 sek. 5/10; 1000 metrov v 13 min. 19 sek. 6/10 (stari Borgov rekord je bil 14 min. 3 sek.) in slednjič 1500 metrov v 20 min. 6 sek. 6/10 (stari rekord 21 min. 35 sek. 2/10). Charlton v vodi sploh ne izgleda več kot človek; temveč kot morski som ali pa torpedovka. Njegova moč in gibčnost je naravnost čudovita.

Arne Borg (Sved), bivši svetovni šampion, je prišel na drugo mesto z 20 min. 41 sek. 2/5.

Sledili so mu: 3. Avstralec, 4. Anglež, 5. Japonec.

V ženskem prostem plavanju na 400 metrov so dobile prva tri mesta tri Američanke. Pri potapljanju s skokom iz višine je zmagal Avstralec Eve pred Švedom in Angležem.

Tudi dve partiji water-pola sta se igrali včeraj popoldan. Belgija je premagala Madžarsko s 7 : 2; Francija pa Holandsko z 6 : 2; zadnja tekma se je igrala obojestransko zelo sirovo in se je izvršila cela vrsta prestopkov. Občinstvo je nezadovoljno ponovno žvižgalo in sikalo.

Omeniti bi bilo, da je pri plavalni tekmi na 200 metrov prišel na 6. mesto Jugoslovian Pavlič, tako da se je tudi enkrat ime našega naroda pokazalo na listi tekmovalcev.

Ameriški svetovni letalci v Parizu.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Pariz, 15. julija.

V podzemskem baru v rue Marivaux poleg Opéra-Comique je nastanjen Bureau de

Presse VIII. olimpijade. Tu dobivamo časniški poročevalci dvakrat na dan oficijelno poročilo o izidu vseh tekem in sicer ob dveh popoldne in po osmih zvečer. Včeraj ob dveh nas ni bilo dosti tu, ker ni bilo zjutraj nobenih odločilnih tekem.

Zato nas je vabil neki ameriški tovariš, da gremo v Le Bourget, pariški »aéro-port« (po naše bi morda rekli letalno pristanišče ali pa zračni kolodvor) čakati ameriške svetovne letalce, ki morajo dospeti preko Dunaja in Strasburga še ta popoldan. Nismo si dali dvakrat reči in četvorica nas je odšla.

Pri veliki operi smo vzeli »métro«, to je podzemsko železnico in se odpeljali do severnega kolodvora, od tam pa z železnico v Le Bourget, ki leži kakih deset kilometrov severovzhodno od Pariza. O letališču samem bom poročal drugič, omenim samo, da je bila že tu velika množica, predvsem Američani, ki so z nestrpnostjo pričakovali šampijone poleta okoli sveta.

Eskadrilija francoskih lovskih avijonov je prišla iz hangarjev, se počasi dvignila in izginila v zraku. Letela je Američanom nasproti, da jih pozdravi.

Slednjič so se na oficijelni tribuni pokazali tudi zastopniki francoske vlade, minister zrakoplovstva in ameriški poslanik. Potrepljivo so čakali in pripravili šampanjca...

Mi smo se posedli po travi, pogledovali v zrak in pušili...

Nenkrat se začuje iz daljine votlo gromenje motorjev.

Les voilà! (So že tu) vsikla množica.

Ura je pet.

Američani pa prihajajo ravno iz nasprotne strani, kakor smo jih pričakovali, leteli so namreč iz Strasburga naravnost nad Pariz in sicer nad slavolok zmage (Arc de Triomphe), pod katerim leži pokopan francoski Neznani junak. Iz zraka so vrgli na njegov grob cvetje, to je bil prvi njihov pozdrav francoski zemlji.

Najprvo se prikažejo v zraku francoski avijoni, potem pa za njimi trije ogromni ptiči, ki vedno bolj rastejo. Oči tisočglave množice so se vsesale v nje in jih ne izpustile.

Njih peroti so premerile nebesne daljine vseh zemeljskih pokrajin, njih trupe je pretresal veter vseh dežel in pogled se kar ne more ločiti od teh peroti in trupov, dokler ne pride trenutek, ko se jih bomo dotaknili.

V elegantnem drsalnem poletu se spuščajo navzdol, motorji ne grmijo več, samo propelerji še sikajoč režejo zrak... kolesa se dotaknejo trave. Ogromni ptiči že drže po tleh. Francoski vojaiki prihiteli in jih zadržijo v teku.

420 konjskih sil »Douglas World cruisers« (Douglasov svetovnih križark) se je ustavilo. Množica zalavala proti njim in predere ograjo in vojaški in policijski kordon, ki jo zamaš skuša zadržati.

Iz vsakega treh ptičev pa se pokažete dve glavi, skrite v usnjeno čelado, obrazno masko in velike očale. Toda maske in očale padejo z obrazov in ti se smeji, pa kako smeji... temu lepemu poleinemu popoldnevu in temu velikanskemu navdušenju... Nam pa nehote stopijo solze v oči... doživljamo lep zgodovinski trenutek.

Poveljnik ekspedicije stopi prvi s svojega stroja na zemljo, to je Lowel H. Smith. Francoski zračni minister stopi k njemu in ga nagovori, menda mu čestita. Američan ne reče nič, morda ne zna francosko? Samo prav pri srčno, otroško se smeji, da ga naravnost zavdam za ta blaženi nasmeji.

Za njim prihajajo njegovi tovariši, Erik Nelson s svojimi kratkimi zalisci izgleda kot star mornar, Leigh Wade je manjši in mlajši, potem pa trije mehaniki, vsi zagoreli. Njih ru-jave platnene obleke so vse zamazane od olja.

Množica obda teh šest mož, kot bi bili malik, vsakdo jih hoče videti in se jih dotakniti. Goloroke dame v svetlih toaletah jih z dvignjenimi rokami prosijo za podpise. Vojaštvo jih komaj obrani navala.

Mirno in dostojanstveno korakajo mimo nas. Njih svetle oči so modre, kakor sinje nebo, katerega neskončnost so premerili. In ta neskončnost je vlila v njih oči jekleno voljo...

Med tem ko jih vodijo k prvemu, naglemu oficijelnemu sprejemu, spravijo mehaniki njih letalne stroje v lope, kjer si bodo odpočili nekaj dni od dolgega poleta, dokler ga ne bodo nadaljevali — do cilja.

Dosedaj so že preleteli 29.580 kilometrov. Odleteli so štirje iz Sante-Monike pri Los Angeles 18. marca in dospeli začetkom aprila v Seattle. 7. aprila so bili v Prince-Rupertu v Britanski Kolumbiji. Nato so šli preko Alaske v Chiquick, ki leži v severnem delu Tihega oceana nasproti polotoka Kamčatke. Tu pa je manjkal eden izmed njih, namreč major Martin, bil je prisiljen pristati v Clalshkem zalivu, kjer ga je našel z njegovim mehanikom zdravega torpedni lovec.

Tedaj se je pa začel nevarni polet preko Tihega oceana. Na Aleutskem otoku Dutsch-Harbouru jih je zadrževal ciklon, ki je pihal s hitrostjo 130 km na uro. Toplomer je kazal nad 20 stopinj pod ničlo.

Med tem se je pa major Martin spet zgubil in našli so ga v Port-Mollerju na Alaski šele 11. maja. Zadel je bil s svojim strojem v megli ob visoko goro in ga razbil. Čudežno se je s svojim mehanikom rešil smrti in le po velikanskih naporih dospel do človeških bivalj. Tu je pa dobil poročnik Smith povelje iz Washingtona, naj prevzame vodstvo ekspedicije. Nato so nadaljevali polet preko Pacifika 7. junija so dospeli v Shang-hai.

Med tem poletom nismo nikoli videli solnce, je izjavil poročnik Smith časnikarjem. Neprestano je snežilo in bilo je megleno vreme, tako da je bilo naše potovanje silno težavno. V Sitki smo naravnost čudežno ušli smrti. Vzdušje obrežja Alaske se je sneg kopičil na krilih naših letal in nam jemal vid. Najbolj nas je pa skrbelo, da se naši zasidrani hidravijoni ne odtrgajo ponoči.

Od tu naprej so leteli nepretrgoma preko sledečih mest: Hong-kong, Saigon, Bangkok, Rangoon, Calcutta, Delhi, Karachi, Bender-Abbas, Bouchir, Bagdad.

11. julija so prišli v San-Stefano pri Carigradu, prišli iz Alepa. Preleteli so Azijo in prišli z Evrope. 12. julija so šli naprej preko Bukarešte - Strasbourga.

Čaka jih še dolga pot: Pariz—London—Hull—otočje Kirkwall—Feroé—Island—Greenland—Labrador—Canada—Zedinjene države.

Kaj bodo morali še vse pretrpeti, dokler ne bodo pozimi pristali v Los Angelesu. odkoder so odleteli, po potovanju 40.000 kilometrov!

Republika Finska.

Sedanje olimpijske igre zbujajo zanimanje za to republiko. Leži med Rusijo, Norveško, Švedsko, Botniškim in Finskim zalivom in se zarije na severu med Rusijo in Norveško noter do Atlantika. Meri 388.000 km², je torej dosti večja kakor Jugoslavija, ljudi ima pa samo okoli treh milijonov in pol, niti 10 na 1 km². Imenujejo jo »deželo 1000 jezer«, pa ta izraz ni pravilen, jih je dosti več. Jezera pokrivajo osmino vse površine. Največje je jezero Sajma, 6800 km², njegov odtok Vuoks prodere ledeniško groblje in dela one znamenite slapove Imatra, o katerih se toliko govori in piše. Finska je namreč velika plošča, obdana od ledeniških groblj, in si morajo vsi odtoki vodnate dežele priboriti izhod do morja s tem, da groblje prerežejo. Zato ima Finska tudi dosti vodne sile, ki pa še ni izdatno izkoriščena. Ob obali je »otoški vrte, obstoječ iz 75.000 majhnih otočkov in skal, šeri imenovanih. Finci imenujejo svojo domovino Suomi, deželo vode in močvirja.

Sicer leži Finska visoko na severu in za poljedelstvo ni posebno pripravna, a vendar je moderni čas marsikaj spremenil in je začel s poljedelstvom tudi v krajih, kjer bi to včasih nikomur niti na misel ne bilo prišlo. Poleg pšenice, ovsa, ječmena itd. uspeva tam gori sedaj tudi sladkorna pesa! Dolgi poletni dnevi so poljedelstvu prikladni. Malo manjka, pa bi pridelala Finska dosti žita za svojo uporabo. Tudi živinoreja je zelo razvita. Glavno bogastvo Finske je pa vendarle les, izboren bor in izborna smreka, tudi breza i. dr. Tri četrtine vse dežele so z gozdom pokrite. Izvažajo les surov ali pa predelan v papir, žgalice itd. Ne manjka tudi rud, zlasti železne je veliko, na severu. Samo dosedaj rudarstvo je ni dosti delalo.

Železnice ima Finska čez 4000 km, vodnih cest okoli 6000. Pozimi sicer vodne ceste niso uporabljive, je pa zato prevoz lesa po snežni odeji do žag in papirnic zelo lahek.

Do leta 1809 je bila Finska del Švedske, od tedaj naprej je bila v zvezi z Rusijo, a samostojna. Celó lastno armado je imela. Finska je bila med prvimi deželami na svetu, kjer so v parlament prišle tudi ženske. Državna zastava bela-modra-rdeča, trgovska bela z velikim modrim križem.

Prebivalci so mongolskega plemena; ob obali je še 360.000 Švedov, ki nas spominjajo na zgodovinsko preteklost. Nekaj Laponev na severu, tudi mongolskega plemena, a druge vrste. Kultura izredno visoka, analfabetov na Finskem ne pozna; muzeji, knjižnice itd., vse to se lahko kosa z najmodernejšimi državami. Zelo razvit je čut prostosti, ljubezen do narave, ljubezen do športa. O tem so pa »Slovenčevci« bravi in brave brali že drugje.

Dosedanji finski denar je bila finska marka; pa pravijo, da bodo denarstvo preosnovali in bodo za enoto vzeli dolar. Mere in uteži so meterske. Izvažajo les, papir, celu-

lozo, surovo maslo, sir, meso, kože, živino, žgalice itd., izvažajo žito, stroje, kavo itd.

Glavno mesto je Helsingfors, na jugu, 200.000 preb. Znamenita univerza, prej švedska sedaj finska. Švedi so ohranili svojo univerzo v mestu Abo, 60.000 preb. Helsingforsu pravijo Finci Helsinki, Abo-u pa Turku.

— General R. Garibaldi umrl. V Rimu je umrl general Ricciotti Garibaldi.

— Vprašanje osemurnega delavnika v Nemčiji. Te dni so zborovala v Berlinu zastopstva uradniških in uslužbenških organizacij o vprašanju delavnega časa. Vsi govorniki so se izjavili za to, da naj o osemurnem delavniku odloči ljudsko glasovanje.

— »Koliko šundra zaradi enega človeka.« V nekem starem francoskem časopisu z dne 30. decembra 1807. l. so iztekli te dni naslednjo dogodbico: »Ko so ljudje zvedeli, da bo Napoleon zvečer obiskal predstavo »Comedie Francaise«, so ga pričakovali pred gledališčem v velikih gruclah. Proti 7. uri hiti proti vходу neki človek in glasno zabavlja: »Koliko šundra zaradi enega človeka«. Ko bi trenil, se prikaže stražnik in hoče neznanca aretirati. V tem pa je častnik, ki je stopal v civilni obleki za neznanecem, zašepetal stražniku na uho: »To je vendar ce-

sar!« A cesar je odhitel v svojo ložo, ne da bi se dal komu spoznati.

— Zadnjih petdeset goril. Angleški časopisi poročajo, da bo kmalu prišel čas, ko bo izginil zadnji gorila. Tako ga preganjajo. Živi še v belgijskem Kongo in na par drugih točkah zahodne Afrike. V zadnjih letih so neprestano za njim. Princ Viljem Švedski je pred kratkim na potovanju ustrelil kar 14 goril in jih je poslal muzeju v Stockholm. Znani zoolog Akeley trdi, da je sploh samo še petdeset goril. Največ so zakrivali muzeji, da jih je tako malo; posebno muzeji v Londonu, New Yorku in Stockholm. Z zadnjimi gorilami lega v grob tudi bajka o njih divjosti. Akeley pravi, da gorila človeka nikdar ne napade in da gre v boj samo tedaj, če je do skrajnosti izzvan. Angleški časopisi pravijo, da bi se moral vsak lovec sramovati, če gre s puško nad šimpanzo ali orang-utana. Prav tako bi se moral sramovati, če gre nad gorilo. Angleški pesnik John Galdworth pravi prav lepo: »Naši športniki naj bodo prepričani, da je veliko častneje in slavnije, če streljajo s kino-aparatom kakor pa s puško. Lepe fotografije nam dajo boljše sliko o živali, kakor pa nagačeni vzorci v muzejih. Živali moriti zato, da jih prodajamo in si iščemo dobiček, je zelo žalostno o človekovem udejstvovanju.«

Raznošterosti.

Počitnice.

Vsaka starost ima svoje posebne veselje. Eden ima rad to, drug drugo. Samo počitnice imajo to prednost, da jih sprejme vsaka starost z istim veseljem. Kajti pravico do počitka in malo lenarjenja ima vsak, najbolj pa še tisti, ki so bili prej vse leto pridni.

Staro in mlado gre rado na počitnice, bodisi zavoljo športa, turisticke, potovanja, ali pa, da se odpočijemo. Otroško veselje smo, ko zavrtimo ključ pri potni košari, komaj čakamo, da pride postrežek in vzame vse skupaj na kolodvor, potem pa spet komaj čakamo, da pridemo na prosto, k jezeru, v gozd, k morju, na travnike, na svež zrak; samo ven, le ven! Veseli smo, če smemo par tednov tako živeti, kakor ni običajno, da se za par ur znebijemo obrazov in stvari, ki smo jih morali gledati vse dolgo leto. Kajti nobena stvar te ne utruja tako kakor enoličnost, življenje v vedno isteni okviru, obdobjanje z vedno istimi osebami. Ze fizično oko samo si želi, da gleda ven v svet in gleda kaj drugega, kakor je pa sicer navajeno. Za starejše, ki so jim že minuli najlepši dnevi življenja, so počitniški meseci čas notranjega miru in tihega premišljevanja. Vsakdanost dovoli to le malokomu, globoko čutečemu. Kar oddahnemo se, ko pridemo ven in smemo spet prosto misliti, ko gredo mimo nas vsi lepi spomini mladih let. In mladina! srečni, da se smejo imenovati še otroke! Ti Sanja in upa. In prav majhni! Tisti, ki so tako šele.

Ena sama grenka kaplja kane v kelih veselja. Če gledamo one, ki stojijo pred kolodvorom in žalostni in otožni gledajo, kako gredo mimo njih kovčegi in vesela lica. Ubogi taki otroci! Za nje počitnice niso čas veselja.

Igrišče za otroke.

V vseh mestih vseh dežel vihra neprestan boj med gospodarskimi zahtevami in zdravstvenimi potrebami. Le prav kratkovidna občinska politika zanemara zadnjo točko. Zlasti v velikih, pametno urejanih mestih spoznavajo bolj in bolj, kakšnega velikanskega pomena so zeleni prostori za telesno in duševno zdravje prebivalstva. Take zelene prostore, nasade in parke imenujejo večkrat »pljuča« mesta in to čisto po pravici. Na teh majhnih zelenicah sredi kamenitega morja neposredno vskavajo od rastlin oddani zrak, bogat na kisiku. Duševnemu zdravju nudi prijazna zelena barva in par cvetic spomin na prosto naravo in dobrodošel odpočitek. Prav posebno in neizogibno potrebne pa so zelene livade v mestih za otroke in prav posebno še za majhne otroke. Bolj kot kdaj prej je danes naloga mestne uprave, ki se ozira na socialno higijeno, da ohrani igrišča. Kam pa naj ti reveži v vročem poletju gredo? Na cesto. Dobro, saj tudi gredo, kljub temu, da je cesta prav za prav za promet. A nevarnost! Na deželo pa ravno številne rodovine, ki so zraka najbolj potrebne, iz gosposodar. vzrokov najmanj morejo. Narasčanje tuberkuloze zahteva energično zraka in solnce za naše majhne in najmanjše. Solnce je najhujši sovražnik tuberkuloze. Neznosne stanovanjske razmere naj bi se omilile vsaj po leti, s tem, da dobijo ubogi otroci zrak in solnce.

A za majhne otroke so potrebna igrišča, ne pa negovani in z ograjami oskrbljeni nasadi. Majhnemu otroku je dala narava drug način, kako vadi telo in uri mišice, kakor pa odraslemu. Sprehod ob roki matere ali pa sicer vse časti vredne odgojiteljice itd. je za otroka nepopisna in nenaravna muka. Tako gibanje ne odgovarja njegovim potrebam. Prost hoče biti, skakati hoče in letati, sam, ne po predpisih. Na cesti ne more in je tudi boljše, če ne; a na igrišču mu moremo dati prostost. Vsak odgojitelj in vsaka mati dobro ve, da nikdar ni otrok tako zadovoljen, razigran in vesel kakor takrat, ko pride k igrišču. Našel je to, kar je nehoti iskal, v igri se je udeleževal, narava hoče tako.

Na vsako igrišče oddelek za pesek! Pesek

pomeni za otroke dosti več kakor samo boksanje, kakor nerazodni ljudje večkrat pravijo. Pesek da otročiču bolj kot vsak drug material snov za njegovo stremenje po oblikovanju. Otrok zamore sam nekaj narediti, ustvariti, in tedaj je v svoji najgloblji notranjosti zadovoljen. Napraviti igrišča s peskom se pravi razumeti otrokovo dušo. In v vseh večjih mestih, ki imajo smisel za socialno skrb, so začeli s tem. Seveda to nekaj stane, a za koga? Saj plačajo ljudje davke, in igrišča pridejo njim samim prav, če pridejo prav njih bodočnosti, njihovim otrokom. Igrišča s peskom se nam zdijo, da so ravno tako potrebna, kakor je na primer za starejše otroke potrebna nabava učil. Pa naj bo takih igrišč še toliko, nikdar jih ni dosti. In velikansko zaslugu ima tisti, ki prepusti svoj travnik ali kak nezazidan prostor med hišami otrokom za igranje. Zgubi par kron za travo, zraven pa omogoči stotinam in stotinam revnih otrok, da se naučijo zraka in solnce, da se prosto gibljejo in živijo tako, kakor hoče narava.

Če beremo o igriščih po drugih mestih, o skrbi mestnih zastopstev za pomožitev igrišč, brez ozira na stroške, potem nas mora res sveta jeza zgrabiti, če vidimo, kako so delali v Ljubljani. Vprašam vas: Kam naj peljemo otroka? Če stopi malo čez ograjo, revček, je pa še stražnik za njim. Pa še nekaj: Drugje otvarjajo nova igrišča, kjer je morejo, pri nas pa odpravljajo še bore to, kar smo že imeli. Zaslepljeni, ki ste grešili sami nad seboj, ker ste grešili nad svojimi otroki!

Zagoreti, ne pa ožgati se!

Moda boče včasih, da smo zagorelega obraza. To moramo pozdraviti. Ne sicer zato, kakor večkrat slišimo, da bi bil tisti najbolj zdrav, ki je najbolj zagorel in ki najhitreje zagori, pač pa zato, ker je s tem v zvezi življenje na prostem, izkoriščanje solnčnih žarkov, šport in potovanje. Imamo tudi mazila, ki prepočasni naravi pomagajo. Zlasti dame, pa tudi o gospodih se to sliši. Pravo zagorenje kože obstoji v tem, da se pomnoži pigment, barvilo, ki prihaja slednjič iz krvi. Kjer kradejo svetlobo, zrak in veter v dotiko s krvjo, se začne živahnejša preosnova kože, najprvo postane nalahno rjava, potem bolj zagorela in, če dovolita narava in prilžnost, skoraj popolnoma črna.

Hoteč kolikor mogoče hitro zagoreti, pa večkrat precej zagrešimo. Zato je prišla sicer izborna solnčna kopel deloma v slab glas. Potrebno je, da se počasi navadimo. Solnce je močno zdravilo in ne smemo preveč naenkrat vzeti. Kakor hitro se ne počutimo več dobro, če začne srce močno biti, če nam pred očmi miglja ali pa če se nas loteva omotica, tedaj že vemo, da je bilo preveč. Na solnčni kopeli se moramo počutiti zmeraj dobro in prijetno.

Če smo le predolgo na solncu, se koža lahko ožge; najprvo je rdeča, potem se naredijo mehurji in boli nas. Včasih ne čutimo tega takoj, temveč šele čez pol dneva ali pa tudi šele drugi dan. Večkrat se omenjenim znakom pridruži mrzlica. Hitro ozdravimo, če pustimo ožgano mesto suho (ne vodel), če natresemo nanje praška (salicilnega) in če namažemo (borvazelin). Nerodno je, če se rana ob kaj drgne (naramnice, pas). V hujših slučajih zdravnik! Tudi na črepijo ne sme solnce naravnost sijati. Spodaj so možgani. Lahko dobimo solnčarico, to se pravi, možgani se s krvjo preveč napolnijo. Zato rajši glavo pokrijmo, s klobukom, z robcem itd.! Če na solncu beremo, mora biti knjiga v senci! Zaradi oči! Se lahko vnamejo in začnejo boleti.

Preveč solnce ne takoj! Vsak ne preneša preoblice. Slabo spiš potem, hujšaš in nervozen si; pa kako! Kdaj je preveč? Ni merila, to čuti vsak sam. Če tvoj sosed lahko uživa dobroto solnčne kopeli še naprej, ko si ti že izmučen, tedaj vstani in pusti ga. Ne posnemaj ga! On zdrži, ti pa ne! Sicer pa samo ležanje itak ni dobro, tudi predolgočasno je. Najbolje

je, če si en čas na solncu, se malo umiješ, nato pa kaj telovadiš, skačeš, delaš proste vaje, »mlinariš« itd. In sicer ti posebno priporočam, da to delaš v senci, poleg solnčne kopeli. Nato pa nazaj na solnce. Pa se moraš obračati, ne zmeraj na isti strani ležati. Sploh se dosti gibati, a lahko.

Poletni čas nas okrepi za vse leto! To moramo premisliti in zato ga moramo izrabiti, spojit moramo solnce, zrak in vodo v zdravilno skupino. Samo ne pretiravati! In če nam je preobilica škodovala, ne dolžimo solnčne kopeli, temveč lastne nepredvidnost. Izločimo jo, in zdravilo bo ozdravilo tudi nas.

Radij.

Nekako do leta 1922 so dajala največ radija nahajališča v Colorado in Utah. Dobili so tam okoli 5 mg na 1 tono rude, skupaj v celoti nekako 160 g radiumbromida. Poleg tega so bili odkrili že leta 1913 nanovno rudo v Belg. Kongo, in leta 1915 je našel angleški raziskovalec nadaljno nahajališče v Kasole. Vsled vojske kongoških nahajališč niso mogli dobro izkoristiti, sedaj so pa zopet krepko začeli. Belgijska skladišča imajo toliko radioaktivnih sestavin — ca 150 mg na tono — in se obenem razmeroma tako lahko dajo izkoristiti, da se ameriške jame niso več rentirale in so par let počivale. Belgijska radiotovarna je največja in najbolj moderna na svetu; za gradbo so porabili samo poldrugo leto. Nahaja se v Oolen pri Antwerpnu. Njena produkcija znaša sedaj 3 g na mesec, a se lahko zviša na 6 g, tako da je možna letna produkcija 36 do 72 g. Cena na svetovnem trgu je znašala še pred pol letom 20 do 25 funtov za miligram, zahteva sedaj belgijska družba samo 14 funtov. S tem se bo uporaba seveda zelo dvignila.

Vprašanje alkohola v Ameriki.

»Suho vprašanje« dela Amerikancem velike stroške. V preteklem letu je bilo za boj proti vtihotapljanju alkohola odobrenih 10 milijonov dolarjev, pa je novi predsednik še dvakrat pridelal, enkrat 20, enkrat pa 6 milijonov. V začetku so se zadovoljili s 14 milijoni, pa je bilo veliko premalo.

Morsko brodovje tihotapev je obstojalo letos majnika meseca iz 34 parnikov in 132 jadrnic z vsebino 2500 do 3000 ton in poprečno hitrostjo 35 km na uro. Kot zveza z zemljo je obratovalo pomožno brodovje več sto motornih čolnov na bencin, od katerih ima približno tretjina hitrost 45 km. Ameriško obrambno brodovje je v 22 mesecih svojega delovanja ustavilo 153 tihotapskim ladjam njih obratovanje, je zaplenilo 31.000 zabojev alkoholne vsebine in je povzročilo, da so tihotapeci sami vrgli okoli 20.000 zabojev v morje.

V oddaljenosti približno 20 km od New-yorskškega pristanišča, eno uro vožnje za navaden parnik, je »črta rumna«, do katere smejo ladje z alkoholom. — »Slovenec« je o tem že davno poročal v posebnem podlistku. Ta črta ima pa samo namen, da sovražne ladje naše pritegne in jih zaposli, druge tihotapske ladje pa opravljajo med tem svoj posel čisto drugje. Tihotapeci imajo celo vrsto prednjih postaj, tako na Azorih, otočju Zahama, otočju Bermuda in na otokih S. Pierre-Miquelom. Torej je zastražena vsa ameriška obala. Seveda imajo tihotapeci tudi svojega kralja, Čarka, in ogromne svote za podkupovanje obrežnih stražnikov in uradnikov. Ob obsežnosti tihotapstva nam priča poročilo, da gre samo iz mesta Habana na Cubi na teden 10.000 zabojev v Newyork in Baltimore, skritih v zalozah sladkorja. To je ob atlantski strani. Na obali Velikega oceana ni tako hudo, vendar pa vtihotapijo tudi tam na mesec okoli 100.000 zabojev. Poveljnik ameriškega obrambnega brodovja pravi, da so spretnost, drznost in pogum tihotapev od dne do dne večji.

Vsi znaki kažejo, da suha Amerika kmalu ne bo več suha.

Morda ne veš,

da je bil 21. julija 1718 sklenjen mir v Požarevcu, ki je pomenil za Turke velikanski poraz;

da ni prav, če ti nasvetujem nabavo kakšne knjige, o kateri se ti niti sanjalo ni, in da ti par dni nato že iz tiste knjige članke priobčuješ, čeprav z navedbo vira;

da je 20. 7. 1917 proglasila kriska deklaracija združitve Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno državo;

da je 26. 7. 1848 v parlamentu na Dunaju Hans Kudlich predlagal oprostitve kmeta od vseh dotedanjih dolžnosti (ostanki tlake, desetina) in da je šele od tedaj kmet zares prost;

da izda ob priliki osmega zborovanja Svetovne poštne zveze v Stockholm švedska vlada spominske znamenke in da je glavno vprašanje razpravljanja na tem zborovanju ureditev mednarodnih poštних pristojbin;

da so najvišje nemške instance potrdile obsodbo, po kateri je bil prejšnji šaški justični minister zaradi podkupovanja obsojen na tri leta ječe;

da je bil znani spiritalistični medij Ladislav Laszlo, po kojega lastni izpovedi so iz njegovih ust ven prihajajoči telesni deli obstojati iz vate in gosje masti, zaradi rop, goljufije in desetkratne tatvine obsojen na šest let ječe; da je francoska zbornica sklenila že dvajseto stanovanjsko postajo od začetka vojske;

da se nikdar listi ne smejo zibati iz ekstremu v ekstrem in da je tudi gospodarstvac včasih preveč, čeprav živimo v moderni realistični dobi;

davno bi bil pa moral že vedeti, da Gavrizankar ni Mt Everest, da je oddaljen

od njega v zračni črti 56 km, da je to znano že leta 1903, potem, da je Gavrizankar samo 7140 metrov visok in da je v Himalaji na stotine višjih vrhov kakor je on, da zato ni prav, če govorimo o naskoku nanj, katere napeke pa »Slovenec« ni nikdar naredil.

Zanimivosti.

Svetovna brezžična telegrafija.

Radiotelegrafija šteje že 25 let in že si je zavzela važno mesto v življenju narodov. Njen razvoj, ki je bil precejšen že pred vojno, se je še pospešil od takrat vsled tehničnih izboljšanj, ki so se izvršila l. 1914., predvsem vsled iznajdbe lampe s tremi elektrodami, s pomočjo katere se je zelo povečala moč oddajalnih postaj.

Različni drugi vzroki razlagajo tudi naglost tega razvoja: v vojni se je pokazalo, kako lahko se dajejo prerezati podmorski kablji. Oni, ki nima absolutne nadvlade na morjih, kabljev ne more ščititi. Nasprotno pa je brezžična brzojavna postaja, ki leži sredi dežele daleč proč od fronte, praktično čisto na varnem pred sovražnikovimi napadi.

Kar se tiče gospodarske strani, so prednosti iskerske telegrafije tudi zelo velike: da se pravilno upošteva, je treba pomisliti, da je bilo pred vojno svetovno omrežje podmorskih kabljev v rokah gotovega malega števila vlesil, ki so posredovale na ta način brzojavljene vsega ostalega sveta. Nasproti temu omejenemu in na gotove točke vezanemu prometu podmorskih brzojavnih prog pa je upostavila radiotelegrafija neposredne zveze in tako z enim korakom premostila dosedanje nepravilike. To je bilo predvsem važno za kolonijske vele-sile, ki so v vsakdanji politični in gospodarski zvezi s kolonijami, katerih večina je več tisoč kilometrov oddaljena od domovine.

Slednjič ima brezžična telegrafija še dve veliki prednosti: predvsem dragocena prednost je ta, da so stroški zgradbe in vzdrževanja radijskih postaj naravnost skromni v primeri s polaganjem in neprestanim popravilanjem podmorskih kabljev. Druga prednost, ki je pa v gotovih slučajih zelo neprijetna, je pa ta, da se brezžične informacije razširijo na vse strani in jih povsod lahko ujamejo s sprejemnimi postajami.

Kakšno korist so doslej imeli veliki svetovni narodi od radiotelegrafije? Na to vprašanje odgovarja študija, ki je izšla v nemški reviji Wirtschaft und Statistik. Iz nje je razvidno, da koraka na brezžičnem polju Francija daleko naprej na čelu ostalih narodov, ne samo po številu, temveč tudi po moči svojih postaj. Velikost in raztresenost francoskega kolonijalnega posestva je vzrok tega razvoja.

Slednjič še nekaj o imenu brezžičnega brzojava. Francozi ga imenujejo télégraphie sans fil (brzojavljenje brez žice), okrajšano T. S. F. Iz to okrajšave so celo napravili glagol »télesfer«. Razen tega imajo za to tudi besedo radiotélégraphie (lat. radius, žarek), ta izraz sedaj prevladuje. Nemci imajo drahtlose Telegraphie in Funkentelegraphie (Funke, iskra), kot glagol se je udomačila beseda funken. Izraz Radiotelegraphie so posneli po francoskem.

Slovenci rabimo ali brezžična telegrafija, ali radiotelegrafija ali pa iskerska telegrafija. Prvi izraz bo, kot njegov nemški in francoski tovariš, menda polagoma izpodrinjen, ne samo ker je okoren, temveč tudi predolg.

Predor pod Rokavskim prelivom

Ze desetletja se zavzemajo gotovi krogi v Angliji in Franciji za to, da se zgradi predor pod Rokavskim prelivom in tako zveže Anglija z železnico z Evropsko celino. Najbolj angleški Angleži so bili vedno zoper ta načrt. To nam kaže tudi članek, ki je izšel v eni zadnjih števil londonskega Timesa. Sicer pa ta list priznava, da se je predoru sovražno angleško javno mnenje spremenilo, kajti leta 1913. je bilo samo 30 članov parlamenta za ta načrt, letos jih pa že 400 zahteva, naj se zgradi.

Vojna in napredek zrakoplovstva sta namreč spremenila mnenje marsikaterih ljudi. Pravijo, da Anglija ni več otok, vsled zrakoplovnih novih iznajd ima zemeljsko mejo, in jena zemeljska meja je izginila.

Times pa trdi, da temu ni tako in dvomi, ali bi torej mogla Anglija imeti od tega tunela resnične koristi. To bi bilo: odprava morske bolezni pri potovanjih na celino in hitrejša in udobnejša vožnja; boljše zveze med narodi v času miru in hitrejša pošiljanja čet v času vojne; v miru in v vojni pa bi predor olajševal dovažanje živil v deželo; slednjič bi trgovina imela od tega dobiček in s predorom bi se Angleži prikupili Francozom, ki so zanj zelo navdušeni.

To je že vse res, pravi Times, toda novo ni; vrednost teh vzrokov je vse preveč problematična, da bi se dalo na njih podlagi začeti z gradnjo. Da Anglija ni več otok, se ima zahvaliti silno naglemu razvoju civilne avijetike mnogo več kot zelo dragemu projektu predora. Čudno protislovje pa je, če se trdi, da se bo stvorila enotnost narodov potom črvesa, skozi katero se bodo v času vojne pošiljale z veliko hitrostjo čete in municija. Times tudi dvomi, da-li bodo te čete prišle bolj naglo skozi predor, kakor po poti dosedanjih komunikacijskih sredstev.

Po mnenju glavnega inženjerja tunela bi bilo treba upostaviti petnajstredni neprestani promet, da se prepelje skozi predor armada 40.000 mož s strelivom in prtljago in osem do deset tednov, da se pošlje cela vojaška ekspedicija. Ze pred desetimi leti se je pa dalo to hitreje napraviti s parobrodi.

Kar se pa tiče dovažanja hrane v Anglijo, ne bi bilo za to prostora v predoru, ki bi bil zabasan z vlakci, vozečimi ranjence in vojake, ki bi hodili na dopust.

In kako bi se potem v mirovnem času Anglija uspešno branila konkurence tujih obtrnih in industrijskih izdelkov, ki so cenejši kot doma?

Anglija se ima zahvaliti za svojo trgovsko veličino, svojo moralno moč, svoj svetovni imperij in značilne poteze svojih ljudi edino le dejstvu, da je otok.

To je stara angleška ideja, tradicija in instinkt, ki sta globoko zasidrana v duhu in v srcu Angležev. Da so te ideje manj močne — vsaj na videz — kot prej, je zelo lahko mogoče, toda če vzamemo v poštev britasko mentaliteto, bi bilo precej smelo trditi, da bi se plebiscit z večino izrekel za predor.

Britanski komite za obrambo imperija je izrazil mnenje, ki bo menda gradnjo predora znova precej zavlačilo. G. Ramsay MacDonald je sicer za gradnjo in 400 poslancev tudi, toda pri seji tega komiteja je večina vojaških izvedencev izjavila, da imajo težke strategične pomisleke zoper to, in slednjič se je komite izjavil proti načrtu. Debata je trajala celo samo petintrideset minut in sklep se je baje storil enoglasno.

JUNAKI POTRPEŽLJIVOSTI.

Tri take junake moramo prav posebno omeniti. Prvi je slavni fizik Izak Newton (1642—1727, izgovori: njuton). Nekoč je šel za par trenutkov iz sobe, kjer je delal; in ti trenutki so mu napravili neizmerno škodo. Ko je prišel nazaj, je videl, da so vsi listi na njegovih pisalnih mizi zgoreli. Njegov pišček je bil skočil na mizo, je bil prevrnil svečo, pri kateri je Newton študiral, in na mizi ležeči papir se je bil vnel. Dolga dolga leta je bil Newton študiral, napravil je bil najtežje zvezdanske račune, in vse je bilo sedaj uničeno. In tedaj se je pokazal Newton pravega junaka. Niti piščika ni kaznoval, usedel se je in je takoj spet na novo začel. Delo je srečno dokončal in je ustvaril nekaj, kar še danes občuduje ves učenjaški svet.

Podoben mu je bil veliki angleški zgodovinar Tomaž Carlyle (1795—1881, izgovori: Karlajl). Dovršil je bil prvi zvezek svojega znamenitega dela o francoski revoluciji. Rokopis je dal prijatelju naj ga doma prebere. Domov prišedši ga je položil prijatelj na stol v predsobi in je pozabil nanj. Par tednov nato pride tiskar h Carlyleu in mu reče za rokopol. Carlyle pošlje ponj, rokopolisa pa ni bilo nikjer. Iskali so in iskali in so slednjič zvedeli, da je vzela rokopolis dekla. Pogledala je vanj, vse je bilo popisano, pa še grdo, in porabila je po njenem mnenju ničvredni papir za kurjenje ognja. — Kako sta se Carlyle in oni gospod pogledala, o tem ne beremo ničesar. Zguba je bila tem občutnejša, ker u bil Carlyle ohranil niti znanstvenih opomb, s katerih pomočjo je bil delo sestavil. Nič ni pomagalo, še enkrat je moral začeti in je delo tudi izvršil z velikanskim uspehom.

Tretji je bil ameriški prirodoslovec John James Audubon (1780—1851). Priporočuje nam sam to-le: »Več let sem se pečal s študiranjem ptic in sem jih na tisoče naslikal ter risbe dejal v mapo. Imel sem slednjič dve-sto pol. Moral sem odpotovati; vse risbe sem spravil v močen zaboj in sem ga dal sorodniku, naj pazi nanj. Seveda sem mu natančno povedal, kaj je notri in koliko je vredno. Prišedšemu nazaj mi je bila prva skrb, da sem poslal po zaboj. Odprl sem in sem gledal! Par podgan se je bilo naselilo v zaboj, pregledavši ga. In mladiči so bili tudi še zraven prišli. Seveda vse uničeno. Najprvo sem mislil, da me bo zadela kap. Potem sem se pa odjunačil, vzel sem puško in svinčnike in papir, pa sem šel v gozd. Spet sem bil vesel, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. Tri leta sem risal, napolnil sem mapo, in zdelo se mi je, da je ta zbirka še boljša, kakor je bila pa prva.«

Taki slučajni naj bi bili za zgled onim, ki jih vsaka malenkost vznemiri in ozlovotli.

FINANČNI MINISTRI.

Na Angleškem so tri politične stranke: konservativna, liberalna in delavska. Voditelja liberalne stranke sta znani Asquith in še bolj znani Lloyd George (izgovori: dzordž). Liberalna stranka se razlikuje od konservativne s tem, da zahteva prosto trgovino, dočim je konservativna za zaščitno carino.

Na nekem izletu se je Lloyd Georgeu avtomobil pokvaril. Bilo je že mračno in sta bila s šoferjem sama zunaj na prostem polju. Šofer je stopil z voza, da bi pogledal, kaj se je naredilo. Med tem, ko je popravljal, je pa tudi Lloyd George izstopil, da bi videl, če

gori svetilka zadaj, kakor mora biti tako, po policijskih predpisih. Šofer ga ni opazil, se usedel v avto in se je odpeljal brez gospodarja Lloyd George ni dosti premišljal, šel je po cesti naprej in je prišel do velikanskega polslopa.

»Tu bom pa že dobil kakšen avto,« si je mislil.

Pozvonil je, in vratar je prišel.
»Kaj želite?«
»Rad bi se peljal domov.«
»Kdo ste.«
»Zakladni kancelar.« — Zakladni kancelar je isto kakor pri nas finančni minister.

»Dobro, dobro,« je rekel vratar, »kar vstopite, vas bo vsaj sedem. Dosedaj se je prijavilo že šest zakladnih kancelarjev.«
»Kje pa sem?«
»Na pragu norišnice.«

Kar hitro se je Lloyd George poslovil in jo je ubral rajši peš domov.

IZNAJDITELJ PIVA V STEKLENICAH.

Na Angleškem praznujejo vsako leto spomin modrega moža, ki je prvi napolnil steklenice s pivom za transport po svetu. Resno molčeč pišejo vinski trgovci »na nesmrtni spomin našega umrlega brata in dobrotnika Benjamina Kentona«. Kenton je bil leta 1776 predsednik zveze vinskih trgovcev in je umrl leta 1800 kot bogat človek. Začel je kot tekar v gostilni, je postal nato natak in v večjem hotelu, se je poročil s hčerko hotelirja in je postal spoštovan in bogat. Tedaj je izumil način, da se napolnijo steklenice s pivom tako, da kljubujejo klimatičnim spremembam in gredo lahko tudi v vroče dežele, ne da bi zamašek iz steklenice ušel. Kako je mogel napraviti to s tedanjimi sredstvi, je pivovarjem še danes skrivnost. Najbrž je pivo ležalo več mesecev, preden ga je poslal naprej. Polnjene steklenice se je vršilo zelo počasi, uporabljali so zelo debele steklenice temne barve in nisi mogel videti, kaj je notri.

POMISLI KAJ GOVORIŠ.

Star zdravnik je prišel zvečer v gostilno, kamor je redno zahajal. Stalnih gostov še ni bilo, in vprašal je natakarija: »Ali še ni nobene beda tukaj?«

»Ne, gospod zdravstveni svetnik, Vi ste prvi.« Seveda ga ni hotel žaliti.

Iz katoliškega sveta.

Sjezd katolikov z Moravy, Slezska a Hlučinska v Brně 15.—17. avg. Izšel je definitivni program za 1. katol. shod po 30 letih med Čehoslovaki. Ker se mnogi somišljeniki zelo zanimajo za katoliško gibanje v ČSR in bi nekateri tudi radi obiskali katol. shod v Brnu, objavljamo glavne točke. V petek 15. avg. ob 17. uri: otvoritveni zbor (Besedni dom), po zdravi in govori: Katoliki in ČSR (prof. Fr. Drobny). — V soboto 16. avg.: zj. sv. maša in sv. obhajilo v vseh cerkvah; ob 9. uri pa zborovanje odsekov: socialnega (dr. Reyl: Delo čl. katolikov na socialnem polju; posl. Čufik: Današnji soc. polit. problemi), karitativnega (P. Blaha: Organizacija krščanske dobrotelčnosti; Dr. Filkor: Vprašanje ubožstva, šolskega in vzgojnega — Dr. Krus: Naše šolske zahteve; Docent Staněk: Današnja šola in verstvo; Dr. Heger: Skrb za dijaštvo), tiskovnega (Kan. Světlik: Koncentracija katol. tiska; P. Masák: Katoliško leposlovje in njega potrebe). Ob 14. uri popoldne nadaljevanje zborovanja teh odsekov z novimi referati (socialni: ur. Zamykal — bil je lani na V. katol. shodu v Ljubljani: Socialno-gospodarski problemi; sen. Valoušek: Socialni problemi z etičnega stališča; karitativni, P. Hudeček: Karit. delavnost na deželi, prelat Vaněček: Zavodi krščanske dobrotelčnosti; šolski in vzgojni: Dr. Tauber: Državljanjski pouk in vzgoja; strok. učit. Vičanek: Izvenšolska vzgoja mladine; Dr. Stanek: Pravice in dolžnosti katol. staršev; tiskovni: Dr. Kratochvíl — vodilni čl. katol. filozof, ki pravi, da je dal na razpolago g. komandant vojne mornariške akademije. Kopali smo se pri izviru Reke, občudovali nasade v Trstenem in objeli tam (9 oseb) eno ogromno 300 letno platano. Manjša skupina posebno spretnih turistov in turist je izletela v Boko, plavači so preplavali preliv do Lokruma.

Dijaški vestnik.

d Katoliškemu dijaštvu! Udeleženci zborovanj slovenskega katoliškega dijaštva v času od 24. do 27. julija v Ljubljani, ki reflektirajo na prenočišča, naj se zglase v sredo 23. t. m. od 16. do 20. v pisarni podružnice SDZ za Ljubljano in okolico v Ljudskem domu, Strelška ulica 12, II. nadst., kjer se jim nakažejo stanovanja. Kdor se v tem času ne bi mogel zglasti naj se javi po dopisnici na zgoraj omenjeni naslov. Pripr. odbor.

d Podružnicam SDZ! Opozorjamo ponovno vse podružnice SDZ, da pripravijo za občni zbor Počitniške zveze pismena poročila o dosedanjem delovanju. Pripr. odbor.

d Seja pripr. odbora za zborovanje slov. kat. dijaštva se vrši v sredo 23. julija ob pol 2. pop. v lokalu A. Z. Udeležite se vsi odborniki sigurno in točno! A. Hartman, predsednik.

d Seja A. Z. se vrši v sredo, dne 23. jul. ob 4. popoldne v lokalu A. Z. Udeležba za vse odbornike obvezna in nujna, ker se moramo pomeniti o važnih stvareh glede zborovanja. Stanko Gogala, predsednik.

d Kamniška podružnica SDZ priredi danes 20. julija ob pol 4. uri popoldne v društvenem domu v Mekinjah ljudsko igro »Duse«. Med odmori petje in godba. Nabimo k obilni udeležbi. Z Bogom za narod!

d Posavski počitniški klub. Zbrali smo se 5. t. m. v Rajhenburgu, akademiki in srednješolci iz celega Posavja. Po sv. maši smo pričeli s posvetovanjem, ki je pokazalo, da so tu v Posavju precej kremenite glave, ki so se kresale in izkresale — za naša zborovanja v Ljubljani in Mariboru — dokaj načelnih vprašanj; pred vsem vprašanje naših srednješkoliških organizacij. Po ostri, triurni debati smo se zedinili v sklepu, da mora poleg dij. Orla obstojati še posebna kat. dijaška organizacija. Tudi smo pretehtali oblike za naše organizacije. — Izdelane predloge prinesemo na dijaška zborovanja v Ljubljano in Maribor, kjer jih tudi pojasnimo. — Ker je sestanek tako dobro uspel, smo ob koncu sklenili, da napravimo 6. avgusta ob pol devetih izlet k sv. Duhu, kjer se bo vršil drugi sestanek ob pol 11. Ze sedaj opozarjamo na ta sestanek vse posavske kat. dijaške. — Načelnik.

LJUBLJANSKI ABITURIJENTI NA POTOVANJU.

V sredo 2. julija ob 18. uri 40 min. je odšlo iz Ljubljane 17 abiturientov in 4 abiturientke I. drž. gimnazije pod vodstvom svojega razrednika in v spremstvu ge. R. proti Sarajevu. Tej skupini se je pridružio še 17 abiturientov in 1. abiturientka II. drž. in 4 članice F. S. III. drž. gimn., tako da je družba štela 45 članov in članic.

Po 24 urni vožnji v vlaku smo se ustavili med petjem slovenskih pesmi v Sarajevu. Veselje nas je navdalo, ko so nas na postaji pozdravili monsignor Karol Cankar in drugi sarajevski Slovenci in Slovenke in nas odvedli v lepe prostore »Napredkovega konvikta«, čt. sester in drugam, kjer smo si odpočili od vožnje. Sarajevo s svojimi orientalskimi posebnostmi je napravilo velik vtis. Direktor dr. Maraković nas je vodil po bogatem muzeju, Monsignor Cankar pa nam je razkazoval mesto. Ogledali smo si tudi Ilidže in pili tam vročo žvepleno vodo ter se smejali medvedu Miškotu in njegovemu tovarišu v parku.

Vsobotno zvečer nas je vlak odpeljal čez Ivan sedlo in Hercegovino v Gruž, kjer nas je na postaji čakal zopet Slovenec g. A. in nas odpeljal na žensko učiteljsko v Dubrovnik, kjer nam je F. S. pripravil prenočišče. Dubrovnik je bil ves v oleandrovem cvetu. Občudovali smo bujno južno rastlinstvo in pa ogromna dela človeških rok, ki nam jih je izborno razlagal vlč. g. župnik stolne cerkve Živanović. Neopazljeno bo izlet po tenderju, ki nam ga je dal na razpolago g. komandant vojne mornariške akademije. Kopali smo se pri izviru Reke, občudovali nasade v Trstenem in objeli tam (9 oseb) eno ogromno 300 letno platano. Manjša skupina posebno spretnih turistov in turist je izletela v Boko, plavači so preplavali preliv do Lokruma.

V torek zvečer smo na parniku Jadranske plovbe »Salonic« odpluli po mirnem morju v Split. V sredo jutraj ob 9. je ležalo pred nami Dioklecijanovo mesto. Na obrežju so nas pozdravljali prijatelji in sorodniki, ki so napravili načrt, da v 6 urah — toliko časa stoji parnik v luki — oglehamo čimveč. P. Perić D. J. je zbral vrle gospode akademike, ki so nas hitro razdelili v skupine, nas vodili in nam razlagali. Pri tem se je pripetila pomena, ki je zašla potom Dalmatinskega pisma v »Slovenca« z dne 18. t. m. Ljubljanskih abiturientov ni namreč nihče imel orjunskega znaka. Morda je tu bila kaka zamenjava, ker je ta dan bilo v Splitu polno drugih izletnikov, ki so tudi pri tej ali oni naši skupini nekaj časa poslušali razlago. V muzeju smo občudovali velikega učenjaka monsignora Bulića, njegove krasne zbirke in njegovo živahno razlago. G. ravnatelj Bošković iz Sinja nam je pokazal prekrasno razstavo tehnično srednje šole. Neverjetno, kaj smo mogli v kratkih urah vse videti. Le prav kratek je bil odmor pri kosilu, ki ga je nam nudila »Uradniška menza«. Pri odhodu so nam Dalmatinci obdržali dve izletnici, ostalih 43 nas je med živahnimi pozdravi in potjem odplulo proti Sušaku. Med

potjo je nastopila burja, ki je parnik ovirala in povzročila tričetrtturno zamudo. Ljubljanski vlak je med tem odšel, nam pa je to le koristilo. Na obrežju nas je čakal g. L. B., uradnik Jadranske plovitve in nam preskrbel dovoljenje za dostop na Reko. Cel dan nam je bil na razpolago. Trsat, Sušak, Reko, vse to smo si v naglem hodu ogledali.

Zdi se mi, kakor da bi bili v kinematografu gledali vse te slike, pa vendar je bilo to resnično potovanje.

Ko smo se v petek 11. t. m. dop. ob 10. 50 min. razšli pred ljubljanskim kolodvorom vsi veseli, zdravi, ogoreli od južnega solca, nekateri s fesi na glavi in sarajevskimi darili za svoje v torbah, smo se pri tem s hvaležnostjo spomnili onih, ki so z denarno podporo in naklonitvijo ugodnosti pripomogli k temu izletu, zlasti pa tudi vseh onih, ki so nam na potovanju bili vodniki, razlagalci in požrtvovalni prijatelji. Bog Vas živi in na svidenje! Dr. C.

Naznanila.

Brezovica pri Ljubljani. Pevski odsek Izobraž. društva vabi k dramatični predstavi »Mrak«. Začetek 20. t. m. ob 3. pop. in ob 8. zvečer. Sodeluje g. E. Gregorin, član kr. drame iz Ljubljane.

Pevska zveza bo imela sejo — zadnjo pred občinim zborom — v ponedeljek 21. t. m. ob 5. uri pop. v Akademskem domu.

»Ljubljana« bo imela do konca julija pevske vaje ob ponedeljkih in sobotah. Kdor je v Ljubljani, naj ne zamudi nobene vaje. Koncert, ki že na duri trka, zahteva nov program.

Cerkveni vestnik.

c Na Dovjem bo 23. julija ob desetih konferenca za skupino Mošnje.

Prosveta.

pr Vransko. Umetniški koncert, gostovanje članov ljubljanske in mariborske opere ter mestnega v Celju se vrši v soboto 19. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani »Slovan«.

pr Polzela. V nedeljo 20. t. m. ob 5. uri popoldne se vrši v dvorani »Jelen« koncert kot na Vranskem.

Orlovski vestnik.

Triglavske orlovsko okrožje vabi na svojo prireditel, ki se vrši dne 3. avgusta 1924 na Jesenicah. Ta dan bodo blagoslovljeni trije orlovski prapori jeseniške orlovske družine in sicer: prapor odseka I in II, prapor Orlic in prapor naših »Mladcev«. Zanimivo je, da bodo vsi prapori domače delo, delo naših deklet. Tudi nastavke — napis — Dr. Krek, relief in planinski orel, vse bo delo naših pridnih članov. Jeseniški Orel je s tem delom pokazal novo pot naši organizaciji, kako se pride poceni do lepih praporov. Opozorjamo zlasti s. Orlice, da bo to prvi orliški prapor širom naše domovine. Prireditel bo celodnevna; polovična vožnja naprošena. Pri prireditvi bodo zastopane tudi vse prosvetne organizacije in pristne gorenske narodne noše iz Bohinja, Blejskega kota in gorenjesavske doline. Kdor želi, da se mu preskrbi kosilo, naj to javi odseku Orel na Jesenice. Bog živi!

Turistika in sport.

Olimpijske tekme v Parizu. Plavalne tekme, ki se vrše deloma v stadionu v Colombesu deloma v pariškem kopališču Tourelles od 13. do 20. t. m. so prinesle v dosedanjih odločilnih konkurencah nastopne rezultate: 150 m prosti stil: 1. Charlton (Avstralija) v času 20 min. 6.6 sek. (svetlovni rekord), 2. Arne Borg (Švedska) 20 : 41.4, 3. Beaurepaire (Avstral.), 4. Hatfield (Angl.), Jugoslovani Rojc (Jadran, Split) je izpadel že v odločilnih tekmah. — 400 m dame: 1. Norelius (Amer.) 6 : 2.6, 2. Wainwright (Am.) 6 : 3.2, 3. Ederle (Am.) 6 : 4.2, 4. Molesworth (Angl.). — Skoki s stolpa (višina 5 m in 10 m): 1. Cave-Eve (Avstr.), 2. Jansson (Šved), 3. Vliart (Angl.). — 200 m prani stil: 1. Skelton (Am.) 2 : 56.6, 2. Descombe (Belg.), 3. Kirschbaum (Am.). — Umetni skoki (višina 1 m in 3 m): 1. White (Am.), 2. Dedjardin (Am.), 3. Pinkston (Am.). Jugoslovani Pavelić je izpadel v predtekmah.

Tu-nir v vodnem polu je končal 17. t. m. z zmago Francoske nad Belgijo s 3 : 0. V semifinalu je zmagala Francoska nad Švedsko s 4 : 2 in Belgija nad Češkoslovaško. 1. mesto pripada torej Franciji, 2. Belgiji, za 3. mesto bosta igrali še Češkoslovaška in Švedska.

Veslaške tekme v Argenteuilla so končale z zmago Amerike, ki je dosegla 33 točk. Na 2. mestu je Švica z 32 točkami, nato Anglija s 27, Francija z 21, Holandska in Italija s po 12 točkami, Kanada, Avstralija, Brazilija. Proga je bila dolga 2000 m, tekmovalo se je v kategorijah: skuler, dvojni skuler, dvojka, četvorka in osmerka s krmarjem. V konkurenci osmerk je zmagala univerza Yale pred Kanado, Italijo in Anglijo.

Telovadne tekme so se pričele 17. t. m. v stadionu v Colombesu ter bodo trajale do 23. t. m. Klasificira se posameznike in moštva. Razpisane so orodne vaje in proste vaje. Tekmuje devet narodov. Jugoslovija in Češkoslovaška sta reprezentirani z vrstami sokolskih savezov. Po poročilih koncem drugega dne ima doslej najboljšo klasifikacijo kot posameznik Novomeščan Leo Štrukelj, jugoslovanska vrsta pa ima šanse za eno prvih mest.

Momentano se vrše tekme v lawn-tenisu in modernem petoboju. Slednji obsega streljanje, plavanje, sabljanje, jahanje, tek v prostem terenu. V ponedeljek se prično jahalne konkurence in končno 24. t. m. pri Meulanu regate jaht.

Pot na Stari grad pri Kamniku je bila zadnja leta zelo slaba, ker sta jo raztrgala voda in les, ki so ga sekači spuščali po strmini. — Letos jo je kamniška podružnica S. P. D. z blagohotnim dovoljenjem in pripomočjo lastnice, ge. Apfalter, temeljito popravila tako, da je sedaj v prav dobrem stanju. Speljana je zložno, na nekaterih mestih so postavljene klopi, tako da tudi slabotnejši lahko po njej pridejo do razvaline, katera je na vrhu. Pot začne ob tuhinjski cesti par korakov naprej od zadnje hiše predmestja Pod gora. Ker je severno pobočje hriba že izsekano, je pri vzpenjanju ves čas krassen razgled na kamniške planine, na vrhu pa se odpre krassen razgled na južno stran po polju proti Ljubljani. Izlet na Stari grad je posebno priporočljiv za izletnike, kateri pridejo v Kamnik samo za nekaj ur, ker nimajo časa, da bi šli v Bistrico.

Nogometna prvenstvena sezona II. razr. v Ljubljani se zaključuje danes s tekmo Slovan : Slavija, ki se vrši ob 9.30 na igrišču Ilirije.

Nogometni trener S. K. Ilirije V. Pammer odhaja te dni nazaj na Dunaj v svoj matični klub »Wiener Sportklub«. Ob tej priliki se je vršila v četrtke na sportnem prostoru Ilirije tekma med I. in II. garnituro Ilirije, ki je končala z rezultatom 3 : 2 za I. moštvo. Tekma, ki bi bila po izvajanjem sportu zaslužila, da jo poseti širša sportna publika, je bila interna klubska prireditel, revija prilično vseh boljših nogometašev Ilirije. Pogrešali smo izmed prvih sil le Dolinarja, Husa, Milana in Mihečiča. Vsi drugi so bili tu, da pokažejo uspehe polletnega treninga pod vodstvom trenerja Pammerja. — Moštvi naravno nista dali iz sebe vsega, kot proti tujemu težkemu nasprotniku, ko gre »zares«, vendar je bila igra bogata lepih kombinacijskih potez in — kar je glavno — vsak igralec je pokazal znatno tehnično izvežbanost, smisel za skupno igro, hiter start in veliko ambicijo. Pammer odhaja iz Ljubljane lahko z zavestjo, da je bilo njegovo delo plodonosno in da je bistveno pripomogel k napredku našega nogometnega prvaka. Predsedstvo kluba in igralci so se mu pred početkom tekme za njegovo uspešno delovanje zahvalili, obojestransko je bila izrečena želja, da bi bil njegov odhod le začasen. — Pod Pammerjevim vodstvom, deloma z njegovim aktivnim sodelovanjem, je absolviralo I. moštvo Ilirije 19 tekem, med njimi kot reprez.

moštvo Ljubljane tekmo proti Celovcu. Od teh tekem jih je 11 dobilo, 4 so ostale neodločene in 4 je izgubilo (proti dunajskemu Slovanu, Ostmarki in Gradjanskemu Š. K. v Zagrebu). Score teh tekem znaša 77 : 32v dobro Ilirije. Izmed mednarodnih tekem je omeniti posebno rezultate proti S. V. v. 1860 (München) 2 : 2, Slovanu (Dunaj) 3 : 4 in 1 : 3, Villacher S. V. (prvak Koroške) 4 : 0, reprezentanci Celovca 3 : 2, Fiume 9 : 1. Prevladujoča pozicija Ilirije med slovenskimi klubi je bila letos že izrazitejša kot druga leta, kar dokazuje score 36 : 6, dosežen proti klubom Maribor, Rapid, Hermes, Jadran in Primorje. Tudi rezervno moštvo, ki se je izkazalo I. moštvom ostalih ljubljanskih klubov daleko nadmočno, beleži vseskozi ugodne rezultate, med drugim 8 : 1 proti rezervi Gradjanskega ŠK, 7 : 1 proti SK Celje, 7 : 2 proti Slovanu, 8 : 1 in 5 : 0 proti LASK-u.

Izpred sodišča.

Ajdi na polje! Ti n' si pismen! Obmejne-ga komisarja na Jesenicah je naletel sprevo-dnik Mrešar med vožnjo v kupeju II. razr. Ker je bil v dvomu, če imajo ti ljudje res pravico do vožnje v drugem razredu, ga je opozoril in prošil za izkaznico. Komisar mu jo je pokazal, in ko je sprevo-dnik gledal, kje bi našel dotično — pisano je seveda v cirilici — mu je komisar vzel izkaznico, zaprl za njim vrata in zaklical: »Ajdi na polje!« Ti nisi pismen! Komisar je bil oproščen, češ da je ta izraz pri njih običajen in pomeni toliko, kot bi pri nas rekel: »Lahko odideš, z Bogom!«

Nerodna kupčija. Pri zadnji poroti se je zagovarjal tudi carinik Zorn in sicer radi zlorabe uradne oblasti. Mož je namreč dobil od obmejnih stražnikov 9 zaplenjenih volov, katere je poslal v Cerkljico na javno dražbo. Med potjo pa je zamenjal nekemu kmetu v sosesčini, današnjemu obtožencu Andreju Pelliču zdravega močnega vola za vožnjo za vola, ki se je močno kresal. Zamenjava se je izvršila na cesti in Pellič mu je doplačal še 700 Din. Zorn je bil pred poroto, kot smo že svoječasno poročali, oproščen, Pellič pa je tiralo državno pravdnitvo pred senat dežel-nega sodišča radi podkupovanja javnega uradnika. Pellič je priznal, da je ponudil zamenjavo cariniku Zornu, toda v dobri veri, da je to dovoljeno in ker je bil uverjen, da država ne bo samo trpela nobene škode, marveč bo imela celo prav čeden dobiček. Njegov vol je bil namreč za približno 50 kg težji in je kljub temu doplačal še 700 Din, ker je bil popolnoma uverjen, da gre ta denar v državno kaso. Več pa njega ne briga. Če so bili volji na prodaj, torej se tudi lahko pod tako ugodnimi pogoji zamenjava. In res je bil mož oproščen, ker se mu ni moglo dokazati hudobnega namena podkupovanja, in pa ker je bil oproščen tudi carinik, ki je bolj po-učen.

Nepošten vajenec. Prilika naredi tatove. Star pregovor je to in se je že večkrat pripetilo da so razkrili kot tatu človeka, o katerem nikdar ne bi mislili, da je zmožen kaj takega napraviti. Videli sem, da drugi imajo, rad bi imel, ali potreben sem bil in — ponudila se mi je prilika tako se zagovarja tak človek. To velja tudi za obtoženega pekovskega vajenca Matevža Robarja, doma iz Gorice. Fant je precej časa pošteno služil svojega gospodarja in ta je bil z njim zadovoljen. Naenkrat pa je začel dečko kasniti pri svojih odhodih, ko je raznašal pecivo raznim strankam v okolici Ljubljane. Tudi ni pri-nášal redno vsega skupička gospodarju, marveč je vpisal njegov gospodar marsikakega odjemalca, ki je dotlej redno plačeval fantu pecivo, v črno zadolžnico. Končno pa se je zdelo to mojstru le malo preneumno in po-

gledal je za fantom, kaj počne. Ugotovil je tole: Fant je začel najprvo v slabo družbo in se je začel motiti celo od neke brezvestne ženske. V to svrhu pa si je pridrževal skupi-ček in razmetaval gospodarjevo blago ne-vredni tovarišici. Oškodoval je gospodarja za preko 1200 Din. Fant je takoj sumil, da mu prede nevarnost in je pobegnil. Toda gospo-dar ga je vjel na kolodvoru in ga je izročil policiji. Pri obravnavi je hotel dečko tajiti. Toda sodnik ga je posvaril in ga poučil, da naj mu bo ta kazen za dobro šolo, da se s tatvino ne pride daleč. Z ozirom na njegovo mladost je bil obsojen za enkrat samo na en mesec zapore.

Prevarjen sprevo-dnik. Sprevo-dnik Sav-pa je našel pri svojem obhodu med potniki na klopi zavoj perila, katerega je nekdo pu-stil v naglici v vlak. Vzel je zavoj in ga pregledoval. To priilko je porabil neki Lesar sebi v prid. Stopil je k sprevo-dniku in mu re- kel: Ho gospod, to je pa moje! Sprevo-dnik mu je, nič slabega slu-teč, verjel in mu je izročil najdeni zavoj. Končno pa se je ugo-tovilo že med vožnjo, ker je namreč pravi lastnik že telefonično povprašal po zavoju, da je Lesar goljufal — zakar je bil obsojen na teden zapore in mora povrniti škodo.

Nosite
samo
BERSON

gumi pete in potplate. Dajo elastično hojo, so cenejše in obdržijo Vaše čevlje trajne.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometrična višina 736 mm.

Čas opazovanja	Baromet. v mm	Termomet. v C	Psihrom. difference v C	Nebo, vetrov	Padavin v mm
18. 7. 21 h	732.0	22.1	1.0	jasno s. vzh.	
19. 7. 7 h	733.8	19.5	1.2	dež j. vzh.	32.5
19. 7. 14 h	735.2	21.3	1.4	obl. vzh.	

Pesek (Quarzsand) prodaja se v večji množini skupaj ali pa tudi posamezne vagone franko postaja Domžale.

Več se poišče v upravi »Slovenca« 4060

Kroj. pomočnik

se sprejme v trajno delo. Hrana in stanovanje v hiši. — Ivan Ambrož, Glince 251 pri Ljubljani. 4110

Iščem mesta

k mizarskemu stroju, kot strojni delavec. Naslov pove uprava lista pod šte. 4107.

Sprejme se **DIJAK** na stanovanje in hrano v Celju, Mariborska cesta 1. 4113

Absolvent 5. razr. gimnazije, prost aktivne vojaške službe, večje slovenščine, nemščine, srbo-hrvaščine, želi primerne službe pri industrijskem podjetju ali kaj sličnega. Ponudbe pod »Mar-ljv« na upravo lista št. 4118.

Sprejemem vajenka

za trgovino z mešanim blagom v Ljubljani brez oskrbe. Naslov v upravnici pod šte. 4020.

Popolnoma samostojna moč

sedaj na vodilnem mestu, večja knjigovodstva vseh industrijskih poslov, ekonomije ter več jezikov, dober organizator, želi spremeniti službo izven Ljubljane kot oskrbnik ali vodja pisarne. Cenjene ponudbe naprošene pod »Samostojno« na upravo lista pod šte. 4101.

HLAPCA H KONJEM sprejemem. Ivan Ogrin, Grubarjevo nabrežje, Ljubljana.

Sprejemam dva učenca za plesarsko in slikarsko obrt. Bokal, Celovška cesta 65.

UČENCA

za slaščičarsko in medičarsko obrt, krepko razvitega in poštenih staršev sprejme s hrano in obleko ali samo s hrano slaščičarna Franja Stary, Krško 20. 4079

Franc Lipej, veletrgovec v Brežicah, sprejme

trgovskega pomočnika

za svojo manufakturno in mešano trgovino. Reflektira se na prvovrstno moč, ki je zmožna eventualno samostojnega vodstva pri manufakturnem oddelku. 4094

Gospodična išče me-toristinjne ali stroje-piske. — Ponudbe na upravo pod »Začetnica«.

KUHARICO

marljivo in pošteno, staro 24—33 let, zmožno voditi gospodinjstvo pri mali rodbini, izurjeno tudi v šivanju in pospravljanju sob iščem za takoj za Varaždin. Ponudbe s sliko na upravo Slovenca pod šte. 4097,

Želim mesta kot pisarniška moč

z enoletno prakso, tudi kot blagajničarka. Vstop po dogovoru. Ponudbe pod »Dobra moč« na upravo. 4106

Prvovrstne premoge

po najugodnejših cenah in plačilnih pogojih dobavlja Dom. Čebin trgovina s premogom Ljubljana, Wolfova 1/II.

PRVEGA STROJNIKA

ki je več montaže Francisovih turbin, generatorjev, transformatorjev, daljnovodov visoke napetosti in motorjev, išče za centralo v Zireh ing. A. ŠTEBI, Ljubljana, Dunajska cesta 1, IV. nad.

Suha drva

odrezke od parket, bukova in hrastova, prodaja po znižani ceni. Pri odjemu vsaj enega voza dostavim iste na dom. — Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4.

Kupuje tudi

vsako množino hrastovih in bukovih blodov za žago po najvišjih dnevnih cenah. — Ponudbe z označbo cene, kvalitete in množine franko vagon. 4062

Šteparica se sprejme v trajno delo. Hrana in stan. pri lastniku. Plača po dogovoru. A. Mohorič, Ljubno 85, p. Podnart.

STROJNIKA, ključavničarja, treznega, zanesljivega, v starosti do 40 let z večletno prakso, sprejemem takoj. — Naslov pove uprava Slovenca pod šte. 4019.

Res je, da

denar, ki ga izdaste za reklamo, nikdar ni zavržen, zato ker

ima reklama

za Vas veliko korist, če jo naročite o pravem času in v takem časopisu, ki ga na deželi največ bero. Vsa tozadevna zanesljiva pojasnila Vam da uprava »Slovenca«, ki Vam s tem prihrani mnogo truda in stroškov ter zagotovi

vedno uspeh!

Jugoslovanska tiskarna
v Ljubljani
sprejme takoj:
1 korektorja-črkostavca
za slovenski jezik
1 korektorja-lajka
za slovenski, srbo-hrvaški, nemški in
italijanski jezik.
Ponudbe pismeno.

Dr. Volavšek
ne ordinira
do 3. avgusta.

Dr. Ivan Hubad
okrožni zdravnik in
zobozdravnik
v SKOFJI LOKI
zopet ordinira
vsak dan od 20. julija
1924 dalje.

Med. dr. Tičar
ne ordinira
do 4. avgusta.

Resna ženitna
ponudba.

Mladenec 33 let, obrtnik
lesne stroke, s 300.000 K
premoženja, želi znanja v
svrhu ženitve z mladenko
mirnega značaja ali mlajšo
vdovo brez otrok, ki bi
imela primerno posestvo, če
možgno z žago ali kaj slič-
nega v lesni stroki. Prosi se
samo resne ponudbe pod
šifro »Resnost« na upravo
Slovenca. Tajnost zjamče-
na. — Na anonimna pisma
se ne ozira. 4083

Opremljena soba
se odda 1 ali 2 gospodoma.
Vprašati je pri vratarju ho-
tela »Slone«, Ljubljana.

Zdravnica
med. univ. dr. Eleonora
JENKO-GROYER
do objave
ne ordinira.

Takoj oddam lokal za de-
lavnico. Poizve in ogleda se
v gostilni pri »Koscu«, Zg.
Šiška štev. 43. 4085

Dve mesečni
mehlovanji sobi
vsaka z 2 posteljama je ta-
koj oddati. — Pozvedbe:
Sp. Šiška Bellevue. 4045

Prostovoljna
Javna dražba

otomana, pohištva, kuhinjske
oprave ter obleke in
čevljev se boje vršila dne
22. t. m. ob 9. uri dopoldne
na Resljevi cesti št. 31, III,
po zelo nizkih cenah. 4043

VSakovrstna
ročna dela

vzajem v komisijsko raz-
prodajo v moji filijali na
Bledu. Naročila je poslati
na »Atelje ročnih del« Nika
ZIPSER, Kranj (telefon 31).

Elektrotehn. podjetje
Alojzij Arhar in drug
Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta
47, prevzema vsa elektro-
tehnična dela, gradnje manj-
ših elektrotehničnih dalj-
novodov in instalacij po naj-
nižjih cenah. Točna po-
strežba! 3917

Uršula Barborič.

Pogreb blaže pokojnice se vrši v nedeljo,
dne 20. julija t. l., ob 3. pop. iz mrtvašnice
pri Sv. Krištofu, na pokopališču k Sv. Križu.
Priporočamo jo v blag spomin.

Ljubljana, dne 19. julija 1924.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

13

V kuhinji dobi Hartmann ženo in
Gottlieba Peukerja.

Kot da ni nič posebnega, pravi gostil-
ničar:

»Ana, enega godca bom obdržal pri
hiši, mladega hornista. Ime mu je Robert
Winter. Zdi se, da je pošten človek. Prej
je bil kmet. In ker gre naš Bertold k voja-
kom, potrebujemo nekoga pri gospodar-
stvu.«

Suha ženska se podre z rokami v bo-
kih.

»Kaj? — Ali si znorel? — Takega po-
tepenca? Na naše gospodarstvo? No, s tem
ne bo na večne čase nič! To bi bilo — to
bi bilo več ko neumno.«

Hartmann pobledi. Toda zbere se in
pravi:

»Nekoga moramo imeti in z Winter-
jem sem že govoril.«

»Že — že — že brez mene? In mene
nisi nič prej vprašal? Nimam jaz nobene
besede? Ali sem jaz — kaj — kaj ti pade
v glavo?«

Vzravna se je, on se je pa sklonil;
dvignila se je na sodni in zapovedovalni
stol, on se stoji kot ubog grešnik in ne ve
nič pravega reči.

Tedaj pride pomoč. Gottlieb Peuker se
obrne k žen:

»Gospa, kaj si pa vendar mislite? Mis-
lite, če Bertold odide, da bom samo jaz de-
lal? — Jaz stava, poirta pokveka? Jaz, ki

komaj lezem? Ne, iz te moke ne bo kruha.
Nekoga hočem imeti v pomoč. — In še ne-
kaj drugega Vam hočem povedati! Sinoči,
ko sem bil na straži, je prišel k meni dr.
Friedlieb. Rekel je: »Gottlieb,« pravi, »tri
godce sem spravil pod streho; eden bo
pek, enega pošljem k angleškemu trgovcu,
eden bo pa moj faktotum. Četrtega, ki je
videti najboljši in najdostojnejši, naj ob-
drži Hartmann. Prav mu bo prišel. Tudi
sain želi, ker je dostojen človek. Toda boji
se njegove stare —«
»Gottlieb! Ti predrzni — stari —«
»Ne, ne, gospa Hartmann, to je rekel
dr. Friedlieb. Z njim morate to obravnati.
Glavno šele pride. Gottlieb pravi, Hart-
mann je pameten, on bo že Winterja ob-
držal, ampak ona, stara! Ta bo razsajala!«
»Stari, grdi — predrzni —«
»Razsajala, je rekel. In prav je imel.
Gottlieb, pravi, več, kaj bom storil? Če bo
Hartmann zopet pokleknil pred hišnim
zmajem, če se bo spet ponižno stisnil v
kot, se bom maščeval. Izselim se pri njem.
Nikdar več ne pridem v njegovo gostilno.
Izselim se z vsemi družtvi, ki sem jih
ustanovil: z bojnim družtvom, zdravstvenim
družtvom, sankarskim klubom, kegljaškim
družtvom, prostovoljno požarno brambo,
pevskim družtvom in z družtvom za osi-
rote otroke. In kaj je potem Hartmann?
Zgubljen je. In kdo bo delal dobiceke?
Njegov tekmeec pivovarnar Schmidt. In kdo
je kriv? Njegova sestra.«
»Vsi — vsi drže skupaj — pa imejte
lopolave!
Zdirja iz kuhinje in zaloputne vrata
za seboj.

Kdo kupi?

TRGOVINA

z mešanin blagom z opravo
vred se odda pod zelo ugod-
nimi pogoji. Dobro sortirana
zaloga znaša krog 100.000
dinarjev. Mesečni promet
25.000 Din. Plačilni pogoji:
En del takoj, drugo proti
obrestovanju na obroke. —
Ponudbe na upr. Slovenca
pod »Postenje« štev. 4077.

REDKA PRILIKA!
Vsed selitve v Italijo pro-
dam skoro nov Singerjev
šivalni stroj, moški, za 2750
dinarjev in splano sobo, rab-
ljeno za 2000 Din. Izve se v
Zalogu štev. 46, pri g.
Toni Urbančevi. 4117

Omara za obleko
iz hrastovega lesa se proda.
Visoka je 2 metra, široka
120 cm in globoka 050 cm, z
dvojnimi vrati in spod-
njim predalom. Poizve se v
trafiki pri pivovarni Union
v Sp. Šiški.

P. n.

Šivilje gospodinj

opozarjamo, da so zopet do-
speli najboljši šivalni stroji
in kolesa

Gritzner

v vseh opremlah

za rodbinsko in obrtno
rabo. Istotam vseh vrst
čevljarski stroji »Adler«
kakor: cilindri, levorčni
in krojaški.

Pouk v vezenju ter
krpanju perila in
nogavic (štolanje) brez-
plačno edino le pri:

Josip Petelinc

Ljubljana,
blizu Prešernovega spome-
nika ob vodi.

Popravila sprejemamo!

IZLOŽBENA
OKNA

4 komadi, kompletni, z že-
leznim rolo in steklom 8 mm
debi, velikost svetlobe 200
do 200 cm, se po ugodni cen
proda. — PARNI STROJ S
KOTLOM P. H. 18 se za-
radi elektrifikacije za ceno
15.000 Din proda. Ivan Cer-
ne, št. Vid nad Ljubljano.

Rdečo deteljo

(za jesensko setev) ima od-
dati **FRAN POGAČNIK**,
Ljubljana, Dunajska cesta
št. 36. 4124

SIVALNI STROJ, krojaški,
še skoraj popolnoma nov,
malo rabljen, se proda za
2500 Din. Naslov pove upra-
vo Slovenca pod štev. 4091.

KLAVIR naprodaj. Po-
izve se pri
upr. Slovenca pod št. 4087.

Moško in žensko kolo
dobro ohranjeno, naprodaj.
Poljanski nasip štev. 40.

Lepo, 100 orolov obsegajoče

POSESTVO

obstoječe iz travnikov, njiv
in gozda s potrebnimi go-
spodarskimi poslopji in žago
je takoj naprodaj. Kupni
pogoji ugodni. Franc Polak
v Sp. Hočah 75, p. Hoče pri
Mariboru. 3808

Dalmatinski

PORTLAND
CEMENT

svetovne znamke

„SALONA“
(TOUR)

nudi po najnižji

dnevni ceni

promptno tvornica

»SPLIT«

delniška družba

za cement Portland

iz skladišča

v Ljubljani

Aleksandrova cesta 19

HIŠA

z lepo svetlo delavnico, v
sredini Ljubljane, se takoj
PRODA pod jako ugodnimi
pogoji. Ponudbe pod šifro:
»HIŠA« na Aloma Comp.,
Ljubljana. 3826

Ing. Rudolf Treo

stavebnik

vhod samo,

Gospodarska c. 12.

POSESTVO naprodaj.

4 orale
njiv, sadni vrt, travnik in
gozd. — Več pove Kri-
žanič, gostilničar v Za-
gorju ob Savi. 4092

LOKAL

za mizarstvo ali slično obrt,
z električno silo ali brez
nje, na deželi, takoj na raz-
polago. Ponudbe na upravo
pod »Lep lokal« štev. 4068.

POZOR!

Več tisoč metrov izgotov-
ljenih drv v gozdu, za izde-
lavo oglja ceno prodam. Na
željo prevzamem tudi vožnjo
oglja na postajo. — Ponudbe
na upravo pod »Drva«.

Gradbeno
podjetje

Ing.

Dukić in drug

Ljubljana
Bohoričeva ul. 42.

PRIJAZEN DOM

podoben VILL, poceni na-
prodaj blizu tramvaja, pro-
metna cesta, vpeljana trgo-
vina, velik vrt. Stanovanje
tako. — Milkovič, Moste 79.

PRODA SE
BUKOV, HRASTOV in
KOSTANJEV

LES

stoječ na posestvu čez 50
ha gozda v bližini proge št.
Janj-Trebnje. — Pojasnila
naj se zahtevajo pod »Les«
štev. 3999 pri upravi lista.

Ugodna prilika.

Naprodaj iz proste roke lepa,
nova, enonadstropna vila, 7
velikih sob, 2 shrambni sobi,
4 obokane kleti, pralnica,
vodovod, 2 balkona, 2 ve-
randi, velik zelenjadni vrt,
na željo 1600 m² njive, pri-
pravna za stavbe ali obdel,
najlepa lega Ljubljane ob
Dunajski cesti, pol ure od
glavne pošte. Kupcu na raz-
polago tri sobe, kuhinja,
shramba in spodaj lepi dve
sobi, pozneje vse. Zelo ugod-
ni plačilni pogoji. Posredo-
valci izključeni, ponudbe na
upravo lista pod šifro štiri-
stopetdeset tisoč dinarjev.

Išče se posojilo

50—75 tisoč Din z dobrimi
obrestmi, za dobro vpeljano
kleparsko obrt. — Sprejemni
tudi tihega DRUŽABNIKA.
— Ponudbe na upravo pod
šifro »Siguren zaslužek«.

Iščem na prometnem kraju
PRIMEREN PROSTOR
ZA MESNICO,

eventuelno isto že vpeljano
ali tudi z gostilno v mestu,
trgu ali večjem kraju na de-
želi, najkasneje do 10. febr.
1925. Ponudbe pod Mesarija
na upravo lista štev. 4125.

Naznanilo.

Trgovska banka d.d. Ljubljana

naznanja

da je otvorila dne 15. julija t. l. svojo podružnico v

PTUJU

PANONSKA ULICA št. 3

in bo otvorila dne 21. julija t. l. svojo eks-
pozituro v Logatcu v hiši g. Hod-
nika blizu kolodvora. Vse bančne
posle izvršuje točno in najkulantneje.

Strojno mizarstvo in pogrebno podjetje

MATEVŽ GOGALA na Bledu.

Naznanjam, da je ravno kar došlo večje število KOVINASTIH KRST, Zaloga
vsakovrstnih rakev od priprostih do najfinjših, kakor vseh zraven spadajočih pred-
metov. — V slučaju potrebe se priporočam. — Z odličnim spoštovanjem M. Gogala.

ZOBOZDRAVNIK

DR. IVAN OBLAK

Miklošičeva cesta (Vzajemna posojilnica)

ne ordinira

od 21. julija do 7. avgusta.

Zobozdravnik

Dr. med. Otmar Dernjač

se je preselil iz Gregorčičeve

ulice 14 v

Stolno ulico 1/II.

Maribor

Kdo proda?

Kupim ali vzamem v najem
pekarijo, gostilno ali samo
pekarijo. — SLIVAR, LJU-
TOMER. 4081

VOZ

zapravljenec in voz za laž-
jo vožnjo takoj kupim. Po-
nudbe na upravo pod »Voz«.

Hrastove in
smrekove hlode

v normalnih dolžinah in v
debelinah nad 30 cm kupimo
vsako množino franco va-
gon, najraje na progi Zidani-
most-Brežice. Ponudbe z
navedbo cene, množine in
kraja, kjer se isti lahko
ogledajo, na:

AND. JAKIL - Krmelj
(Dolenjsko).

Maline kupuje

vsako množino

Srečko Potnik in drug,
Ljubljana

Metelkova ulica 13.

Insertirajte v Slovenšču!

Gostilniško
posestvo

pri Ljubljani, 20 minut od
glavne pošte ob glavni ce-
sti, z dobro vpeljano me-
šano trgovino, velikim go-
spodarskim poslopjem in
obširnimi vrtovi, se proda
ali odda v najem. Samo
resni reflektanti naj se zglasi-
jo v Gospodarski pisarni

Jos. Trižuč, Ljubljana,
Glince. 4048

gorkem jesenskem dnevu je najveselejši
del jesenske žetve. Nekaj otroškega vese-
lja ima na sebi, kot bi kopali zaklade.

Gottlieb Peuker se vzravna v brazdi in
pravi Peterčku Hübnerju, desetletnemu
dečku, ki je pomagal pri delu.

»Peterček, kaj imaš tako rjave roke!
Če boš še veliko orehov olupil, boš tako
črn ko zamorec.«

Peterček opazuje nejevoljen porjavele
roparske roke.

»To je od zelenih orehovi lupin in ne
gre proč,« pravi, »ne z vodo in ne s pljun-
kom. Poskusi sem že tudi z milom. Sedaj
se ne morem več oglašiti v šoli, sicer zapazi
učitelj ali celo župnik.«

Kajne, Peterček, če vpraša Gottlieb po-
milovaje, »zdar moraš imeti v šoli roke
vedno pod klopio in se delati, kot da ne bi
prav nič znal in bi bil čisto neumen te-
liček?«

Peterček prikima.

»Da, odkar so orehi zreli, sem prišel

v šoli že sedem sedežev nazaj.«

Gottlieb ga tolaži.

»Pusti, pusti, Peterček, zdaj ne bo več
dolgo trajalo, potem boš lupil repo, ki ne
gre ob barvo.«

Tako brskata zopet zadovoljno za
krompirjem po brazdah.

Na drugem koncu velike njive sta sr-
naslajali mladi dekli v spominih na ples.

Angleško in češko sukno,

namodernejše vzorce, cena jako

ugodna, nudi le blagovni oddetek.

Drago Schwab, Ljubljana.

Inserati

v „Slovencu“ imajo za našega trgovca in obrtnika velik uspeh, ker ima ta dnevnik največ naročnikov med našim ljudstvom na deželi. Cene oglasov

v „Slovencu“

so tako določene, da se lahko naroči oglas že za ceno od 5 Din naprej in je torej insercija pristopna tudi manj imovitim. Ta način reklame se je izkazal še vedno

najuspešnejši!

Sprejme se

poslovodja

za manufakturno trgovino starejša prvo-vrstna moč z dobrimi priporočili. Ugodni pogoji. — Ponudbe

R. M. Ljubljana poštni predal 69.

Strokovni urar

∴ Seliškar Ivan ∴

za popravila žepnih, budalnih, stenskih, kontrolnih in

stolpnih (turnskih) ur

LJUBLJANA, Tržaška cesta 8.

ZA-ZAPOMNI

si soseda kar ti povem ako rabiš VOLNENO BLAGO

za ženske ali suknjo za moške obleke, tiskanine (druk) esfir, belo, ružavo ali pisano platno ter sploh kaj manufakturne robe, pojdi kupit v veletrgovino R. STERMECKI v Celju kjer mi vsi kupujemo in kjer je največja zaloga in najnižja cena. Trgovci engros cene. Ceniki zastoj.

Modna manufakturna trgovina

Janko Češnik, Ljubljana

Lingarjeva — Stritarjeva ulica

prodaja

vsled končavanja letne seziije, svojo ostalo zalogo, po znatno znižani ceni.

ŠENTJANŠKI PREMOG

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah za promptno dobavo PRODAJNI URAD šentjanskega premo-govnika And. Jakl — LJUBLJANA, Krekov trg 10.

Trgovci MANUFAKTURNEGA blaga

obračate pozornost na veletrgovino manufakturnega blaga VILIM PICK

podružnica MARIBOR, Aleksandrova 26,

središnica Zagreb, Duga ul. 6. - Telef. 334.

kjer se morete osebno prepričati o najnižjih cenah in vrlo solidni postrežbi.

NA DEBELO!

NA DEBELO!

Erman & Arhar

St. Vid nad Ljubljano

Splošno mizarstvo, izdelovanje žaluzij, rolo itd.

Popravila se sprejemajo

P. n. bančnim zavodom

ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v priznani fini izdelavi v najkrajšem času.

Knjigoveznica K. T. D. v LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 6/II.

Inserirajte v „Slovencu“!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz biše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „UNION“.

Hranilne vloge se obrestujejo

naiboljše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas. Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbne delniške družbe hotela „Union“ v Ljubljani. — Vrhutega je njene lasti nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

CERKVENI ZVONovi

iz

Böhler-Specialnega jekla

Neprekosljava lepota zvoka, polni ton in čisto uglašen. — Neomejena trpežnost, nobene nevarnosti za prelom ali druge poškodbe. — Uglješevanje tudi k bronastim zvonovom. — Dobavljamo vedno točno iz skladišča po najnižjih cenah, vključno prevoznina do meje in jugosl. uvozna carina. — Glede trpežnosti zvonov, trajnosti višine glasu in čiste uglašenosti dajemo na željo večletne garancije.

Zahtevajte torej brezpogojno prospekte in proračune od

Gebr. Böhler & Co., Aktiengesellschaft,
WIEN I., Elisabethstrasse 12.

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

r. z. z. o. z.

v novopreurejenih prostorih
V LJUBLJANI

MESTNI TRG 6

MESTNI TRG 6

obrestuje vloge na hranilne
knjižice in tekoči račun po

8%

Večje in stalne vloge z od-povednim rokom obrestuje
tudi višje po dogovoru.

Sprejema v INKASO FAKTURE
in CESIJE TERJATEV.

Posojila daje le proti popolni varnosti na
vknjižbo proti poročstvu in proti zastavitvi.

LOKOMOBILI 10-500 HP

Wolf-Lanz novi ali popolno generalno popravljani in preizkušeni s tovarniškim jamstvom in montažo.

Sirovoollni - Diesel - upojni plin - motori

BRAČA FISCHER B. ZAGREB

Pantovčak 1 h.

Pogledajte naše voliko skladišče.

VSE VRSTE REKLAMNIH NAPISOV za Ljubljanski velesejem, bodisi na zunanji ograji ali v notranjih prostorih — dobavlja se vedno kakor do sedaj trdka Pristou & Bricelj, Ljubljana, Aleksandrova ulica 6. — Strokovno izučena specialista za črkoslikarstvo v vseh panogah te stroke. Specialiteta: steklene napisne firme, slikanje držav. in drugih grbov po predpisih. — Izvršitev od najenostavnejšega do najpreznejšega modernega sloga. — Naročila za Ljubljanski velesejem prosimo pravočasno, da nam bo mogoče ista točno dobaviti. — Telefon 908. — Ustanovljeno 1903.

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiral svoj auto-aktor ali stabilni motor s patenti. HAG-generatorjem.

Kuri z ogljem! Prospekte in reference dajo

Jugo-Hag

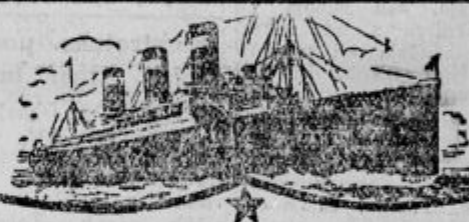
Ljubljana: Telefon 360
Bohoričeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

Gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu se priporoča trdka

FRANC CERAR družba z o. z.
tovarna slamnikov in klobukov
v Domžalah, Stob 50.

Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.
Popravila se sprejemajo vsako sredo pri Kovačević & Tršan, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

Največa udobnost na
brodovima Američke Vlade

Svi putnici nađi će na brodovima Američke Vlade najveću udobnost. Kabine treće klase su prostrane, udobne, čiste i raskošno nameštene. Pažljiva posługa. Hrana promjenljiva i u izobilju. Oficiri i momčadija vode naročitu brigu oko onih, koji prvi put putuju. Redovna plovidba preko Bremena, Sautempiena i Šerburga, za Newyork. Tražite besplatno kataloge i red vožnje od

UNITED STATES LINES

(UNAJUTED STETS LAJNS)

Beograd, Palata Beogradske Zadrug; Zagreb, Mihanovičeva ulica br. 2, preko od kolodvora; Ljubljana, Dunajska cesta br. 20; Sarajevo, Aleksandrova ulica br. 52

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani

ZVONARNA

ustanovljena leta 1767., dobavlja priznano prvovrstne bronaste ZVONOVE čistih glasov po konkurenčnih cenah v kratkih rokih.

Zahtevajte cenik!

WEITZEL Ingenieur Gese.lschafi, Komandit. dr.

Oddelek I. **CENITVE**

tehničnih naprav industrijskih podjetij in postoplj vseh vrst in za vse namene.

Oddelek II. **STROKOVNA MNENJA**

in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse namene, zaupne izjave in ustanovitve.

Oddelek III. **STROJI**

Sodelovanjem naših oddelkov I. in II. najbolje zveze! Zato dobave vseh strojev in naprav. — Prezidave. — Načrti. — Stavbeno vodstvo.

Radebeul-Dresden (Deutschland).